

Nr 291.

Av herr **Domö m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.*

I proposition nr 212 med förslag till lag om ändring av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) m. m. har föreslagits en omläggning av det gällande statsskattesystemet, vars genomförande säkerligen skulle komma att medföra djupt ingripande verkningar med avseende å samhällsutvecklingen och det ekonomiska livet i vårt land.

Att en påtaglig lättnad i de från krigsåren alltjämt kvarstående skattebördorna bör genomföras förefaller uppenbart. Lika uppenbart synes det oss också vara att en sådan lättnad främst bör komma de mindre och medelstora inkomsttagarna till del. I princip ha vi sålunda icke något att erinra emot förslaget, i vad därmed åsyftas en lindring av statsbeskattningen. Däremot måste starka betänkligheter resas mot förslaget att kombinera denna lindring för vissa kategorier inkomsttagare med en synnerligen hård skärpning av den statliga inkomstskatten för andra kategorier samt med den i propositionen förordade ökningen av skattebördorna för företagsamhet och sparande. Det kan också starkt ifrågasättas, huruvida en ökad skattebelastning för barnfamiljerna i allmänhet står i överensstämmelse med de principer, som böra vara grundläggande för vårt skattesystem. Den enhälliga kritik, som riktats mot förslaget i nu antydda och andra avseenden från så gott som alla sakkunniga remissinstanser, utgör, med vårt sätt att se, en omständighet, som icke gärna kan förbises, då riksdagen nu har att taga ståndpunkt till propositionen.

Statsfinanserna och det ekonomiska läget.

Innan vi gå in på en granskning av de i propositionen framlagda skatteförslagen ha vi bland annat med hänsyn till departementschefens argumentering för skatteskarvningarna men också på grund av den föreliggande frågans betydelse i nu rådande läge ansett det erforderligt att beröra den *statsfinansiella och allmänna ekonomiska bakgrund*, mot vilken man bör se hela det föreliggande problemet.

Behovet av statsinkomster beror på statsutgifternas omfattning. Endast med kännedom om statsutgifternas höjd under de närmast följande åren är det möjligt att föra en fruktbart diskussion om de av alla medborgare eftersträfvade skattelättnaderna. Därför var det en riktig tanke, som låg till grund för statsrådets och chefens för finansdepartementet åtgärd att vid 1946 års riksdag i samband med

frågan rörande omsättningsskattens borttagande (prop. nr 222) begära ett fastställande av ramen för de närmaste fem årens totala statsutgifter. Därmed skapades förutsättningar för en diskussion om fördelningen av utgifterna på olika poster och om prioritet mellan olika utgiftskrav. Som bekant fattade riksdagen beslut i enlighet med regeringens proposition, och därmed syntes en något så när fast grundval ha skapats för bedömandet av frågan om statens skattebehov. Visserligen ansåg departementschefen i detta sammanhang, att en viss underbalansering av budgeten tillfälligtvis skulle få äga rum för vissa ändamål, vilken ståndpunkt också accepterades av riksdagen. Sedan departementschefen numera skärpt kravet på balans mellan utgifter och inkomster eller således för sin del förordat, att statsutgifterna böra täckas med löpande inkomster, borde förutsättningarna nu vara ännu större att med utgångspunkt från den vid 1946 års riksdag antagna finansieringsplanen med dess fixerade utgiftsbehov gå till ett bedömande av behovet av skatteinkomster.

Tyvärr har det redan mindre än ett år efter finansieringsplanens antagande visat sig, att det vällovliga syftet att hålla en något så när fast ram för statsutgifternas utveckling icke kunnat fullföljas. Därmed har det också blivit svårare att vinna bestämda utgångspunkter för diskussionen om statsinkomsterna. Enligt statsverkspropositionen till 1947 års riksdag beräknades utgifterna å driftbudgeten till 3 450 milj. kronor, ett belopp som med icke mindre än 200 milj. kronor överstiger de i 1946 års finansieringsplan beräknade utgifterna för budgetåret 1947/48. I den nu föreliggande propositionen, nr 212, räknas med en stegring av ytterligare 200 milj. kronor till 3 650 milj. kronor, vilket bland annat sammanhänger med en föreslagen höjning av de planerade allmänna barnbidragen från i finansieringspropositionen och befolkningsutredningens förslag förutsatta 200 kronor till 260 kronor för varje barn. Vad beträffar utgifterna å driftbudgeten 1948/49 uppskattades dessa i senaste statsverkspropositionen till 3 750 milj. kronor. Att detta belopp kommer att överskridas är dock uppenbart. Med utgångspunkt från det material, som lagts fram till ledning för bedömandet av skattebehoven, torde de löpande statsutgifterna kunna beräknas till följande belopp under nedan nämnda budgetår.

<i>Socialdepartementet:</i>	1947/48 milj. kr.	1948/49 milj. kr.
Folkpensioner	200	400
Barnbidrag	135	420
Diverse	748	730
Summa	1 083	1 550
<i>Övriga utgifter</i>	2 367	2 370
<i>Summa utgifter</i>	3 450	3 920
Ökning enligt proposition 212	200	
	3 650	

I ovanstående tablå ha socialdepartementets diverseutgifter 1947/48 748 milj. kronor beräknats kunna minskas med ett belopp av 30 milj. kronor, utgörande en engångsutbetalning 1947/48 av vissa pensioner, men ökas med 12 milj. kronor till 730 milj. kronor. Bland "övriga utgifter" 1948/49 återfinnas bl. a. å ena sidan en automatisk utgiftsökning med 20 milj. kronor under ecklesiastikdepartementet, samt 6 milj. kronor under jordbruksdepartementets huvudtitel samt en ökning med 115 milj. kronor i övrigt och å andra sidan en minskning med 62 milj. kronor motsvarande livsmedelsrabatternas bortfall vid ett eventuellt införande under ifrågavarande budgetår av allmänna barnbidrag och en minskning av avskrivningarna med 76 milj. kronor.

Det är givetvis vanskligt att avgöra, i vad mån de nu gjorda antagandena komma att hålla streck, i synnerhet som utgifterna, trots riksdagens beslut våren 1946 rörande utgiftssumman för de närmaste åren, visat en sådan stark tendens att överskrida alla beräkningar. Emellertid måste det betraktas såsom en synnerligen allvarlig sak, att riksdagen i den nu rådande inflationistiskt präglade utvecklingen icke lyckats hålla den accepterade utgiftsramen. En stark återhållsamhet i statens utgiftspolitik är nu mera än någonsin påkallad såsom ett led i de önskvärda strävandena att hejda penningvärdeförsämringen. Ansträngningarna måste inriktas på att i varje fall icke låta utgifterna å driftbudgeten 1948/49 överstiga det ovan nämnda beloppet 3 920 milj. kronor, vilket dock skulle kunna inrymma så stora och kostnadskrävande sociala reformer som den beslutade folkpensionsreformen och en barnbidragsreform enligt förslaget i prop. nr 220 till årets riksdag.

Vad härefter beträffar inkomstsidan å driftbudgeten må till en början framhållas, att jämväl härutinnan de senast förflutna budgetåren företett betydligt större stegringar än som förutsatts. Medan de löpande statsinkomsterna, exklusive automobilskattemedlen, av riksräkenskapsverket beräknats till 3 760 milj. kronor för 1947/48 komma de med stor sannolikhet, bland annat till följd av källskattens införande och betydande löne- och andra inkomststegringar för stora medborgargrupper att uppgå till ca 4 000 milj. kronor med tillämpning av nu gällande skattesystem. Vad som i nu förevarande sammanhang tilldrar sig intresset är emellertid statsinkomsterna under 1948/49. Härutinnan tillåta vi oss framlägga följande synpunkter.

I proposition nr 212 ha framlagts vissa beräkningar rörande statens intäkter av de direkta skatterna under kalenderåret 1948. Dessa böra givetvis utsträckas till att avse även första halvåret 1949. Vidare kan en klar bild av inkomsterna av den direkta beskattningen icke erhållas med mindre att försök göres att få en föreställning även rörande utvecklingen av intäkterna från de indirekta skatterna samt inkomsterna från statens kapitalfonder m. m.

Vad då till en början angår de indirekta skatterna upptogos de i riksstaten för budgetåret 1946/47 till 1 127 milj. kronor men beräknades i december 1946 av riksräkenskapsverket till 1 305 milj. kronor eller således med 178 milj. kronor större belopp. En faktisk ökning med 200 milj. kronor utöver det i riksstaten

upptagna ligger inom det troligas gräns. Med hänsyn till nu nämnda förhållande är det icke för djärvt att räkna med en intäktsökning av dessa skatter under nästkommande budgetår med omkring hälften av den ökning som inträffade under det nu löpande. I statsverkspropositionen för 1947/48 beräknas intäkterna av de indirekta skatterna till 1 325 milj. kronor men kommer sannolikt att stiga något hundratal milj. kronor samt under budgetåret 1948/49 till, försiktigt räknat, 1 500 milj. kronor. Beträffande inkomsterna av statens kapitalfonder acceptera vi departementschefens antagande, och beräkna dem således till 574 milj. kronor. Detsamma gäller intäkterna av arvs- och gåvoskatten enligt nu gällande system, 45 milj. kronor, varemot vi försiktigtvis vilja, beträffande stämpelmedlen i övrigt stanna vid en beräknad intäkt av 70 milj. kronor.

För kalenderåret 1948 har i proposition 212 bolagsskatten enligt nu gällande procentsats beräknas till 474 milj. kronor, vilket belopp synes vara motiverat att räkna med för budgetåret 1948/49.

Härefter återstår den största intäktsposten, nämligen den statliga inkomstskatten av fysiska personer m. fl. Den har i nu föreliggande proposition beräknats till 1 255 milj. kronor för kalenderåret 1948, under förutsättning av ett bibehållande av nu gällande skattesystem. Detta belopp har framräknats på basis av vissa antaganden om den sannolika inkomstutvecklingen för åren 1947/48. Vi äro fullt medvetna om det vanskliga i att uppskatta inkomstutvecklingen även för en så nära framtid som andra hälften av innevarande år, år 1948 och första hälften av år 1949. Trots allt finnas emellertid hållpunkter för en sådan beräkning t. ex. i resultatet av de nu pågående lönerörelserna. Riksräkenskapsverket har, på sätt framgår av inkomstbilagan till årets statsverksproposition, beräknat löneinkomsternas ökning 1947 till 7 procent. Denna siffra är dock uppenbarligen för låg och torde säkerligen få höjas till omkring 12 procent. För år 1948 har riksräkenskapsverket räknat med en 4-procentig ökning av löneinkomsterna i förhållande till år 1947. Emellertid måste för år 1948 hänsyn tagas till den indirekta effekten på inkomstbildningen av de stora sociala reformerna, folkpensioner och allmänna barnbidrag om sammanlagt omkring 800 milj. kronor. Då nämnda summa inte torde komma att sparas i någon mera betydande utsträckning, torde beloppet indirekt komma att medföra ytterligare höjning av inkomstnivån i landet. På ett av riksräkenskapsverket förutsatt taxerat belopp till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt samt värnskatt (förmögenhetsskatten frändragen) för fysiska personer m. fl. och övriga skattskyldiga av 12 300 milj. kronor år 1946, kan ökning beräknas ske med 12 procent 1947 till 13 770 milj. kronor och med 4 procent 1948 till 14 330 milj. kronor, vartill skulle komma ökningen genom folkpensionerna och barnbidragen eller i avrundat tal 15 000 milj. kronor. Sedan ortsavdrag om 5 500 milj. kronor frändragits, skulle det beskattningsbara beloppet sistnämnda kalenderår utgöra 9 500 milj. kronor. För 1949 torde det vara än ovissare att göra några antaganden. Emellertid torde det vara motiverat att räkna med, att det för budgetåret 1948/49 beskattningsbara beloppet verkligen kommer att uppgå till det belopp som framräknats för kalenderåret 1948. Med

en genomsnittlig uttagningsprocent för fysiska personer m. fl. och övriga skattskyldiga av 16,5 skulle den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten samt värnsskatten enligt nu gällande beskattningsregler komma att ge en intäkt av i runt tal 1 550 milj. kronor budgetåret 1948/49.

Inkomstberäkningen för budgetåret 1948/49 skulle följaktligen erhålla följande utseende därest nu gällande skattesystem bibehålles oförändrat; till jämförelse medtages statsförslaget för 1947/48:

Statsinkomsterna budgetåren 1947/48 och 1948/49.

	1947/48	1948/49
	milj. kr.	milj. kr.
Inkomst av statens kapitalfonder		
Uppbörd i statens verksamhet		
Folkpensionsavgifter		
Diverse inkomster	574	574
Indirekta skatter	1 325	1 500
Direkta skatter:		
Stämpelmedel m. m.	76	70
Arvs- och gåvoskatt	45	45
Årlig förmögenhetsskatt		118
Preliminär bolagsskatt (inkl. kk.-skatt) }	1 760	474
Preliminär inkomstskatt		1 550
	3 780	
Sannolik inkomstökning	220	
	4 000	4 331
Beräknade statsutgifter enligt ovan	3 650	3 920
Överskott	350	411
	4 000	4 331

Ur statsfinansiell synpunkt kunna följande slutsatser dragas av de av oss här ovan gjorda beräkningarna. Under budgetåret 1948/49 skulle med nu gällande skattesystem bibehållet oförändrat och således utan vare sig de skattelättnader eller de skatteskärpningar vilka föreslagits i prop. nr 212 statens inkomster å driftbudgeten med all sannolikhet komma att uppgå till c:a 4 350 milj. kronor, därest icke nu pågående allmänna ekonomiska utvecklingslinjer radikalt brytas. Mot detta belopp skulle stå utgifter å drygt 3 900 milj. kronor om den nu ifrågasatta barnbidragsreformen helt genomfördes och finge draga en kostnad av 420 milj. kronor. Detta innebär, att några skatteskärpningar uppenbarligen icke äro motiverade för ett genomförande av det i prop. 212 diskuterade utgifts- och skattelättnadsprogrammet utan att tvärtom ett utrymme å icke mindre än drygt 400 milj. kronor finnes.

När vi draga dessa slutsatser, göra vi det i fullt medvetande om den utomordent-

ligt allvarliga bakgrunden för de till synes tillfredsställande statsfinansiella förutsättningarna. Vi äro fullt på det klara med att de nu diskuterade reformerna icke komma att vålla några statsfinansiella svårigheter, därest icke en depression sätter in med åtföljande inkomstminskningar och därav beroende intäktsminskningar för staten. Men detta beror på den utomordentligt snabba inkomstökningen i vårt land, och det kan icke förnekas, att den bild, som härovan angivits, ganska tydligt anger huru hastigt den pågående inflatoriska utvecklingen egentligen äger rum. Detta kan givetvis ge anledning till också andra överväganden än sådana som närmast stå på dagordningen i nu förevarande sammanhang. Följande synpunkter anse vi därvid vara förtjänta av beaktande.

I nu rådande läge med å ena sidan varuknapphet, brist på arbetskraft samt en ytterst ömtålig valutasituation, som starkt begränsar våra importmöjligheter, och å andra sidan kraftiga stegringar av penninginkomsterna, kommer varje ytterligare tillskott i monetär köpkraft att skärpa svårigheterna och öka inflationstrycket. Detta kräver en stor återhållsamhet i olika avseenden. För en omedelbar sänkning av inkomstskatten kunna dock anföras tungt vägande skäl. Det måste framstå som ett naturligt krav, att de från krigstiden kvarstående tunga bördorna på vårt folk snarast möjligt lättas. När såsom ovan anförts en allmän sänkning av skatterna ligger inom ramen för våra statsfinansiella möjligheter, kan man icke utan vidare underlåta att uppfylla de förhoppningar som *alla* medborgare i sådant hänseende knutit till statsmakternas finansiella efterkrigspolitik. Det kan inte heller bortses från att en sådan åtgärd kan komma att öka arbetsvilligheten och på så sätt få en gynnsam effekt på produktivitetens utvecklingen.

Psykologiskt sett är det utomordentligt viktigt att beakta de ogynnsamma verkningar på arbetsviljan, som skulle kunna bli följden, därest människornas förhoppningar om en påtaglig skattelättnad nu svikas. Det gäller att inge dem förtroende för framtiden, att i handling visa att en lättnad av de tunga bördorna allvarligt eftersträvas.

Vad kritiken vänder sig emot, är bland annat de föreslagna skatteskärpningarna för bolagen och den höjda skatten på förmögenheter, vilket allt kommer att drabba den produktiva företagsamheten på ett ytterst kännbart sätt samt motverka utvecklingen av det riskvilliga och i produktionens tjänst arbetande kapitalet. Departementschefens uttalande, att de argument som anförts mot de föreslagna skärpningarnas skadliga verkningar för sparsamhet, företagsamhet och andra välståndsskapande krafter icke blott skulle vara överdrivna utan i allt väsentligt sakna grund, är enligt vår uppfattning oriktig.

Departementschefen synes oss icke tillräckligt beakta de förändrade allmän-ekonomiska villkoren med ökad brist på arbetskraft och överhängande fara för en tilltagande inflation, i vilken den gynnsamma vinstutvecklingen ej är ett säkert mått på det enskilda näringslivets — som dock alltjämt helt dominerar vårt lands ekonomi — motståndskraft mot en skärpt beskattning. Tydligast skulle vådorna av denna framstå i händelse av ett hastigt avbrott av den inflatoriska utvecklingen i samband med en konjunkturedgång.

I sådant fall skulle beskattningens redan nu betydande höjd få nedbrytande verkningar för det enskilda näringslivet. De föreslagna höjningarna komma att innebära ett ökat ianspråktagande av fiktiva vinster av inflationistisk karaktär, av liknande art som vårt näringsliv utsattes för åren under och efter förra världskriget, samtidigt som företagens ekonomiska motståndskraft gradvis reduceras. Först och tydligast kommer detta att gå ut över den del av vårt näringsliv, som har att möta konkurrensen från främmande länder på de internationella marknaderna, nämligen exportindustrierna.

Det är vår uppfattning, att skattehöjningarna komma att hämma produktivitetshöjningen och i viss mån driva på den inflatoriska utvecklingen. Redan skatteförslagets framläggande torde i viss grad ha haft denna effekt. Om samtidigt statens utgifter tillåtas att svälla ut som för närvarande i en takt av bortåt 400 milj. kronor om året, kan situationen lätt bli ohållbar. Härutinnan måste det förr eller senare sättas en gräns. Det kan icke vara någon mening med att besluta stora och kostnadskrävande reformer, så länge utvecklingen går i den riktning den nu gör, dvs. så länge inflationen undan för undan berövar bidrag och understöd för olika ändamål de realvärden, som de vid beslutens fattande voro avsedda att äga för medborgarna. Det stora sociala reformarbetet kan icke genomföras i snabbare takt än som medgives av produktionsutvecklingen. Försöker man att tvinga fram resultat utan hänsyn härtill, kunna konsekvenserna lätt bli ödesdigra för hela samhället och icke minst för de medborgargrupper, vilkas behov av stöd och hjälp är mest trängande.

Sammanfattningsvis vilja vi således konstatera, att det icke finns några finanspolitiska skäl för en sådan skatteskärpning i olika avseenden som föreslagits i propositionen. En skattelättnad kan oberoende därav genomföras för *alla* och, som vi senare skola ange, på ett sådant sätt att den kommer främst de stora grupperna små och medelstora inkomsttagare till godo.

Propositionens förslag föregriper pågående skatteutredningar.

Vad som främst tilldrar sig uppmärksamhet vid en granskning av de föreliggande förslagen är att de vila på ett ytterst bristfälligt utredningsmaterial, som icke ger erforderlig ledning vid bedömandet av det föreslagna nya skattesystemets inverkan i framtiden på samhällsstrukturen och det ekonomiska livet i vårt land. Samtidigt måste konstateras, att utredningar faktiskt pågå rörande praktiskt taget alla de centrala spörsmålen på beskattningsområdet. Under sådana omständigheter förefaller det synnerligen betänkligt att nu genomföra en genomgripande reform, som i viktiga hänseenden kommer att föregripa detta utredningsarbete utan att samtidigt fasta hållpunkter givas för ställningstagandet till den mångfald samhällsekonomiska problem, som anmäla sig.

Till en början må härvidlag erinras om det pågående utredningsarbetet på beskattningens områden. Inom 1944 års allmänna skattekommitté pågå för när-

varande utredningar rörande ett flertal för skattesystemets utformning betydelsefulla frågor. I direktiven anförde statsrådet och chefen för finansdepartementet bl. a., att för erhållande av en fullständig bild av den förda finanspolitikens inverkan på inkomstfördelningen krävdes en utredning, som utvisade, hur utvecklingen av olika utgiftsposter på budgeten genom sina direkta och indirekta återverkningar på inkomstbildningen modifierat den direkta effekten av beskattningen. Statistiskt saknades möjligheter icke endast att genomföra en sådan undersökning utan även att verkställa en likaledes önskvärd utredning rörande företagsbeskattningens incidens och skattepolitikens indirekta återverkningar, bl. a. genom förmedling av förändringar i sparande och kapitalbildning. Om än de senast berörda frågorna icke vore tillgängliga för statistisk undersökning, förtjänade de dock givetvis att såvitt möjligt utredas dels ur synpunkten, hur skattepolitiken kunde eller borde anpassas efter den ekonomiska politikens allmänna inriktning närmast med tanke på efterkrigstiden, dels med hänsyn till förekomsten av inadvartenser i skattereglernas utformning, som i särskilda fall ledde till en måhända icke avsedd belastning eller skattelättnad. Vid den undersökning av skattereglernas lämplighet i olika hänseenden, som sålunda ansågs böra komma till stånd, borde prövas exempelvis den s. k. marginalbeskattningens storlek och möjliga verkningar vid skilda inkomsttyper, den relativa vikt som tillkomme därvid konstaterade olägenheter samt möjligheterna att råda bot på dessa. Särskild uppmärksamhet borde ägnas beskattningen av riskbärande inkomster samt av riskbärande kapital. Vidare borde undersökas bland annat hur nuvarande avskrivningsregler i praktiken utnyttjats och i vad mån de i särskilda fall slagit fel i den ena eller andra riktningen. Diskussionen av skatteproblemen under senare år hade enligt departementschefen riktat uppmärksamheten även på andra punkter, där skattereglernas lämplighet ur olika synpunkter kunde ifrågasättas. Undersökningen borde beakta denna kritik och överhuvud inriktas på att ge frågan om eventuella inadvartenser inom skattesystemet en så allsidig belysning som möjligt. I den mån förbättringar kunde vinnas genom jämkningar eller kompletterande föreskrifter av den typ, varpå gällande spärregler erbjöde exempel, borde förslag därtill utformas i omedelbar anslutning till undersökningen.

1944 års allmänna skattekommitté har av myndigheter och organisationer begärt uppgift om önskvärda ändringar i gällande skatteregler beträffande så skilda spörsmål som frågorna om de nuvarande skatteskalornas verkningar, om grundavdrag och familjeavdrag samt om äkta makars sambeskattnings, ortsavdragens dyrortsgradering, gällande regler angående skattskyldighet i vissa fall, bestämmelserna rörande beskattningsåret, särskilt frågan huruvida rätt till utjämning av inkomst mellan olika beskattningsår borde ifrågakomma, tillämpning av bestämmelsen, att avdrag icke får ske för ny-, till- eller ombyggnad av fastighet, men avdrag däremot medgivnas för reparation och underhåll därav, reglerna om lagervärdering vid taxering samt om s. k. fri avskrivning på maskiner och inventarier, rätten till avdrag för avsättning till pensionsstiftelse, rätten till avdrag för periodiskt understöd och försäkringspremier, beskattning av realisationsvinst, reglerna

rörande förmögenhetsbeskattningen, särskilt i fråga om tillämpningen av 13 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, bestämmelserna om gåvoskatt samt om utskiftningsskatt och ersättningsskatt ävensom frågan om förbättrad kontroll av taxeringen av s. k. fria yrkesutövare genom bl. a. skyldighet för dessa att föra böcker eller anteckningar. I de yttranden, som med anledning av dessa förfrågningar inkommo till kommittén, framfördes önskemål om en omprövning jämväl av åtskilliga andra betydelsefulla beskattningsfrågor såsom exempelvis dubbelbeskattningen av aktiebolagens inkomst, särskilda bestämmelser, avseende att underlätta beskattningen av nystartade företag m. m.

De skiftande beskattningsfrågor, som enligt vad ovan anförts skola upptagas till behandling av kommittén, äro utan tvivel i stor utsträckning av invecklad och svårlöst beskaffenhet. De äro alltjämt olösta, och såvitt känt är, har kommittén icke beträffande någon av dem framlagt resultatet av de ifrågasatta utredningarna. Bland övriga svävande beskattningsfrågor må nämnas de, som avses i det av 1943 års jordbrukstaxeringssakkunniga år 1946 avgivna betänkandet med förslag till ändrade bestämmelser i fråga om taxering av jordbruksfastighet samt lag om jordbruksbokföring. Förslaget har icke föranlett proposition till riksdagen. Såsom av den föreliggande propositionen framgår är frågan om äkta makars sambeskattnings alltjämt föremål för utredning av särskilt tillkallade sakkunniga. Det i propositionen framlagda förslaget till lösning av denna betydelsefulla fråga har uttryckligen angivits såsom provisoriskt.

Ett för det svenska skattesystemet utmärkande drag är att av de direkta skatter, som däri ingå, skatterna till kommuner av olika slag spela en större roll än i de flesta utländska skattesystem. Kommunalskattefrågan har ock sedan mer än 10 år varit föremål för utredning. Spörsmålet om den direkta statsbeskattningens omläggning kan icke enligt vår mening tillfredsställande lösas utan samband med kommunalskattefrågan. Beaktas må dessutom att de statliga och kommunala skatterna genom den nyligen beslutade omläggningen av uppbördsförfarandet i den praktiska tillämpningen blivit så invävda i varandra, att det icke är möjligt utröna, i vad mån de under uppbördsterminerna inflytande skattebeloppen utgöras av statliga eller kommunala utskylder, och för den enskilde skattebetalaren framstå dessa skatter såsom en oskiljbar enhet.

Av vad här ovan anförts framgår, att departementschefen beslutat utredningar rörande en mångfald synnerligen viktiga frågor på beskattningens område, frågor som enligt de av honom meddelade utredningsdirektiven äro av väsentlig betydelse för bedömandet av det nuvarande skattesystemets verkningar. Innan dessa verkningar till fullo utretts, främst med hänsyn till progressionen och skatteincidensen skulle det enligt vår mening ur allmän synpunkt icke vara försvarligt att genomföra en så vittgående omläggning av skattesystemet, som det föreliggande förslaget tar sikte på. Det måste även framstå såsom synnerligen anmärkningsvärt, att departementschefen funnit sig i förevarande sammanhang kunna helt bortse från att utredning av dessa jämväl enligt hans egen uppfattning för skattesystemets utformning grundläggande spörsmål ännu icke verkställts.

Det föreslagna skattesystemets konstruktion.

En fråga, som vid prövning av propositionens detaljer träder i förgrunden, är *skattesystemets konstruktion*. I de mot förslaget kritiska yttrandena ha i allmänhet framhållits de skadliga verkningar, som en hög förmögenhetsskatt i *kombination* med den föreslagna inkomstbeskattningen skulle få för sparandet och företagsamheten. Det oaktat göres i propositionen icke något försök att utreda verkningarna å näringslivet av den kombinerade beskattningen, såsom exempelvis genom att företaga provtaxeringar rörande vissa representativa jordbruk och under enskild firma arbetande rörelseidkare eller genom verkställande av beräkningar av det sammanlagda skattebeloppet vid varierande inkomst- och förmögenhetskombinationer. Endast när det gäller jämförelsen med England har departementschefen av näringsorganisationernas utredning föranletts att verkställa vissa beräkningar (sid. 293), som kunna tjäna till att belysa skattetrycket å det svenska näringslivet i förhållande till skattetrycket i England. Vissa uttalanden i propositionen tyda dock på att departementschefen fortfarande helt bortser från verkningarna av det föreslagna skattesystemets konstruktion. Sålunda uttalar han (sid. 285), att det ej med fog syntes kunna påstås, att förmögenhetsskatten skulle vara oproportionerligt hög i förhållande till exempelvis inkomstskatten, även om varje sådan bedömning ur "rättsvisynpunkt" givetvis måste erbjuda stora vanskligheter. Departementschefen har liksom beredningen bortsett från att den skärpta progressiviteten i inkomstskatteskalan medför en hårdare belastning av förmögenheterna och har icke låtit verkställa någon som helst utredning i detta avseende. Eftersom de högre inkomsterna regelmässigt till större eller mindre del härfluta av förmögenhet, är det emellertid uppenbart, att skärpningen av progressiviteten i inkomstskatteskalan medför en dylik hårdare belastning av förmögenheterna. Hänsyn till denna ökade belastning bör givetvis tagas vid avvägningen av förmögenhetsskatten.

Det i propositionen (sid. 286) omförmälda, icke närmare utförda förslaget rörande den s. k. 80-procentsspärren innebär icke något försök till samordning av de båda fristående skatterna utan endast att de mest påtagliga inadvvertenserna undanröjas i vissa extrema undantagsfall, och departementschefen är villig tillstyrka dessa bestämmelser allenast såsom ett provisorium. Varken i beredningens betänkande eller i propositionen har denna grundläggande fråga rörande skattesystemets konstruktion och avvägningen av de båda fristående skatterna i kombination gjorts till föremål för utredning.

Av den föreliggande propositionen (sid. 186—188) framgår, att i åtskilliga remissyttranden invändningar framstälts mot förslaget, att *inkomstskatten i sin helhet göres rörlig*. Såsom av näringslivets skattedelegation framhållits gälla alltjämt med oförminskad styrka de skäl, som anfördes vid tillkomsten av det nuvarande blandade systemet, vilket då av statsmakterna utan meningsskiljaktighet tillerkändes företräde framför ett i sin helhet rörligt system.

Skatteskalornas tekniska utformning torde, såsom av den förut lämnade redogörelsen rörande pågående utredningar å beskattningsområdet framgår, tillhöra de frågor, vilka avsetts skola bliva föremål för utredning av 1944 års allmänna skattekommitté. Anledning föreligger icke att föregripa kommitténs utredning i denna del, och några bärande skäl, som böra föranleda statsmakterna att frångå det nuvarande blandade systemet, ha icke anförts.

Till stöd för sin ståndpunkt att *minska skattebelastningen å mindre inkomster och skärpa den å medelstora och större inkomster* hade beredningen anført, dels att den kommunala beskattningen och framför allt den indirekta beskattningen hårdast drabbade de lägre inkomsterna och dels att den under kriget inträdda skatteskärpningen relativt sett träffat de mindre inkomsttagarna hårdare än de större. Vad det förstnämnda skälet angår, har icke ens försök gjorts att styrka, i vad mån detta kan anses äga giltighet efter bl. a. den allmänna omsättningsskattens avskaffande, trots att berörda påstående om den indirekta skattens verkningar tillmätts stor vikt vid den föreslagna skatteavvägningen. Det är att beklaga, att departementschefen icke ansett en dylik komplettering av det bristfälliga materialet erforderlig. I den mån officiella undersökningar tidigare vidtagits för beräkning av det indirekta skattetrycket inom olika inkomstklasser har vidare hänsyn ej tagits till det förhållandet, att omsättningsskatter ej belasta den del av inkomsten, som i form av skatt indrages till det allmänna.

Påståendet, att den under kriget inträdda skärpningen av de direkta skatterna relativt sätt träffat de mindre inkomsttagarna hårdare än de större, har beredningen grundat på en å sid. 163 i dess betänkande intagen tabell. Beträffande denna tabell har under remissbehandlingen åberopats ett utlåtande av professorn i statistik vid Lunds universitet, Carl Erik Quensel, vilken betecknar den vid tabellens utarbetande tillämpade metoden såsom "olämplig och vilseledande". Beträffande den utredning som inom beredningen framlades av reservanterna och varav framgick, att den procentuella sänkningen av det efter skatternas erläggande återstående beloppet varit starkare i de högre inkomstklasserna än i de lägre, anförde samme sakkunnige, att den av reservanterna använda metoden avgjort måste tillerkännas företräde och anses giva ett riktigare uttryck för effekten av skatteskärpningarna under kriget inom olika inkomstklasser.

Den kritik, för vilken beredningens metoder att behandla det statistiska materialet blivit utsatt, har finansministern icke bemött, men han har (sid. 210) sökt förringa betydelsen därav genom en förklaring, att "uppenbarligen inga bindande slutsatser kunna dragas av någotdera slaget av rent matematiska jämförelser mellan skattestegringarna i de olika inkomstklasserna". Så länge det statistiska materialet antogs tjäna vissa syften ansågs emellertid, såsom av beredningens betänkande framgår, ganska "bindande slutsatser" därav kunna dragas. När det sedermera befinnes, att den av beredningen använda metoden är felaktig och att det statistiska materialet, rätt behandlat, leder till en rakt motsatt slutsats än den, vartill beredningen kommit, underkänner departementschefen i stället värdet av dylika matematiska jämförelser överhuvud taget. Det ifrågavarande, av bered-

ningen åberopade statistiska materialet giver emellertid otvetydigt stöd för ståndpunkten, att den skattelindring, som är möjlig att åstadkomma, egentligen borde komma även andra än de mindre inkomsttagarna till del.

Under trycket av den överväldigande kritiken från sakkunniga myndigheter och organisationer finner departementschefen sig i propositionen (sid. 211) böra medgiva, att "realistiskt är otvivelaktigt antagandet om den progressiva beskattningens bromsningseffekt på det ekonomiska framåtskridandet i ett högkonjunkturläge". Han säger vidare (sid. 214), att den principiella riktigheten av ifrågasvarande argument icke är föremål för stridiga meningar, men tillägger: "Det omstridda och oklara är deras kvantitativa betydelse med avseende på en konkret skatteskala". Såsom i ett flertal remissyttranden anmärkes har beredningen vid framläggandet av den *inkomstskatteskala*, som finansministern nu förordar, icke i någon mån diskuterat frågan, huruvida en skatteskala med denna progressivitet skulle medföra någon "bromsningseffekt på det ekonomiska framåtskridandet". Det är under sådana förhållanden egendomligt, att man kommit till det resultatet, att en ytterligare höjning i progressiviteten utöver vad beredningen föreslagit måste befaras medföra en dylik bromsningseffekt, men däremot icke den höjning av nuvarande progressivitet, som beredningen från sina utgångspunkter utan hänsynstagande till denna bromsningseffekt råkat stanna för. Enligt vår uppfattning är det en principiell skillnad av utomordentligt stor betydelse, huruvida den progressivitet och den absoluta skattebelastning, som framtvings av det ansträngda och farofyllda läget under kriget, nu kommer att höjas eller sänkas. Varje skärpning av progressiviteten och skattebelastningen i nuvarande läge, då de skattskyldiga i alla inkomstskikt hysa berättigad förhoppning om återgång till en mera normal skattebelastning än den som krigsåren framtvingat, måste befaras medföra den av finansministern vitsordade bromsningseffekten, ökad risk för nedgång av skatteunderlaget och försämrad deklarationsmoral. På sätt kammarrätten anfört förutsätter ett beskattningssystem, som grundas på skattebetalarnas heder och samvete, lojalitet från medborgarnas sida. Och kammarrätten framhåller, att tillgänglig statistik och erfarenheter från dess arbete tyda på att denna lojalitet redan nu utsatts för allt för stora påfrestningar.

Av de inom finansdepartementet utarbetade tabellerna framgår, såsom i propositionen (sid. 203) anföres, att den däri förordade inkomstskatteskalan vid en uttagningsprocent av 100 medför en sänkning av den rena inkomstskatten för ensamstående med upp till 10 000 kronors årlig inkomst. För barnlösa familjer, ettbarnsfamiljer och ogifta med ett barn inträffar sänkning för alla med upp till omkring 26 000 kronors inkomst. För trebarnsfamiljer går motsvarande gräns vid 23 000 kronor.

Med stöd av dessa beräkningar synes departementschefen vilja göra gällande, att det föreliggande förslaget skulle vara till fördel för alla skattskyldiga med inkomst upp till ovan angivna belopp. Detta är emellertid icke fallet. Att de skatter, som vid en uttagningsprocent av 100 enligt förslaget komma att belasta en skattskyldig, uppgå till lägre belopp än vad denne för samma inkomst hittills

haft att erlægga, innebär ingalunda, att den föreslagna nya skatteskalen är fördelaktigare för ifrågavarande skattskyldige än de hittills tillämpade. De ovanberörda beräkningarna utvisa allenast, att *vid tillämpningen av en viss uttagningsprocent* skatten sänkes för vissa skattskyldiga, men däremot lämnas intet svar på frågan: för vilka inkomstagare är den nya skatteskalen med dess skärpta progressivitet till *direkt* nackdel, och för vilka är den till fördel i *jämförelse med hittills gällande skatteskalar*? För en saklig diskussion rörande inkomstskatteskalen är det emellertid nödvändigt, att denna fråga klarlägges.

I detta avseende må erinras, att beredningen för sin del avvägt skatteskalen så, att statsverkets av beredningen beräknade inkomstbehov antagits kräva en uttagningsprocent av 110 samt att för ensamstående skatten vid denna uttagningsprocent blir lägre än vad för närvarande är fallet, om inkomsten understiger omkring 7 000 kronor, men på grund av skärpning av progressiviteten i skatteskalen högre, om den överstiger detta belopp. För barnlösa makar blir med denna uttagningsprocent skatten lägre, om inkomsten understiger omkring 15 000 kronor, men högre, om inkomsten överstiger sistnämnda belopp, allt givetvis under förutsättning, att de skattskyldiga endast åtnjuta inkomst av arbete. För familjer med barn inträder skatteökning redan vid lägre inkomst än 15 000 kronor. I propositionen föreslås ingen ändring i den av beredningen förordade inkomstskatteskalen, men däremot förutsättes, att uttagningsprocenten för kalenderåret 1948 skall utgöra 100, vilket innebär en nedsättning av den uttagningsprocent, beredningen baserat sina beräkningar på, med 1/11. Detta innebär givetvis ingen lindring av den föreslagna skärpta progressiviteten i skatteskalen. Familjerna undgå därigenom skattehöjning i *förhållande till nu utgående skattebelopp*, även om inkomsten uppgår till 23 000 à 26 000 kronor, men om den nuvarande skatteskalen bibehållits och nuvarande procentsats för uttagande av inkomst- och förmögenhetsskatt samt hittills utgående värmskatt jämväl reducerats med 1/11, hade givetvis samma skattskyldiga erhållit en icke obetydlig skattelindring. Om budgetläget medgiver, att uttagningsprocenten enligt den nya skatteskalen kan reduceras med 1/11 av den som beredningen förutsatt, skulle hittills utgående inkomst- och förmögenhetsskatt och värmskatt kunna reduceras i samma eller i det närmaste samma utsträckning.

Den i propositionen föreslagna skatteskalen är sålunda till direkt nackdel för alla ensamstående skattskyldiga, som ha mer än omkring 7 000 kronors inkomst, och alla familjer med större inkomst än omkring 15 000 vare sig man förutsätter, att skatteuttaget kommer att ske efter den ena eller den andra procentsatsen. Att dessa gränser å 7 000 kronor respektive 15 000 kronor under alla omständigheter stå fast och icke rubbas genom ändring av uttagningsprocenten är så självklart, att detta icke i förevarande sammanhang skulle hava framhållits, därest det icke i den offentliga debatten gjorts gällande, att förslaget endast vore till nackdel för skattskyldiga med mer än omkring 25 000 kronors inkomst. Att den argumentering, som ligger till grund för ett dylikt påstående, icke är hållbar, framgår redan därav, att man med stöd av denna argumentering kan leda i bevis, såväl att den

föreslagna skatteskalen är till fördel för alla skattskyldiga — man räknar då med en uttagningsprocent av 80 — som att den är till nackdel för alla skattskyldiga, för vilka enligt det föreslagna skattesystemet beskattningsbar inkomst uppstår — man räknar därvid med en uttagningsprocent av 130.

Det måste betecknas såsom särskilt anmärkningsvärt, att denna skärpning av progressiviteten i inkomstskatteskalen och av marginalskattesatserna föreslås med stöd av en synnerligen bristfällig utredning och innan ännu 1944 års allmänna skattekommitté företagit den i kommitténs direktiv av finansministern själv anbefallda utredningen angående marginalbeskattningens storlek och möjliga verkningar vid skilda inkomsttyper.

Det är först i de över beredningens förslag avgivna remissyttrandena, som viss utredning i detta avseende förebringas. Bl. a. har i ett av dessa yttranden anmärkts, att beredningen vid sin behandling av detta problem snarast synes ha beaktat de enskilda individernas inkomster såsom oföränderliga och av individens åtgöranden oavhängiga beskattningsobjekt, vilka år efter år komma att redovisas i taxeringslängderna till oförändrade eller åtminstone icke reducerade belopp, hur högt marginalskattesatserna än komme att bestämmas. Riktigheten av denna anmärkning har finansministern förgäves sökt bortförklara, och den av beredningen föreslagna skärpningen av progressiviteten vidhålls till alla delar i propositionen. Medan departementschefen beträffande såväl den årliga förmögenhetsskatten som kvarlåtenskapsskatten i någon mån bl. a. tagit hänsyn till penningvärdets utveckling och av denna anledning förklarat sig tillstyrka en höjning av den skattefria gränsen för förmögenheterna till 30 000 kronor, har denna utveckling icke ansetts påkalla någon förnyad omprövning av inkomstskatteskalen. Den progressiva inkomstbeskattningens jämväl av departementschefen vitsordade bromsningseffekt på det ekonomiska framåtskridandet accentueras emellertid i samma mån penningvärdeförsämringen fortgår och borde givetvis föranleda en ökning av intervallerna i inkomstskatteskalen.

Ortsavdrag och dyrortsgruppering.

Beträffande propositionens förslag till inkomstbeskattning av fysiska personer har frågan om barnavdragens avskaffande tilldragit sig särskild uppmärksamhet. I denna del kunna vi i stort sett instämma i de tungt vägande invändningar som anförts av det övervägande antalet hörda remissinstanser.

I propositionen framhåller departementschefen, att inkomstskatten är särskilt väl ägnad att tjäna som budgetregulator och därför bör göras rörlig. Vid ett ökat behov av skatteinkomster drabbas emellertid särskilt familjer med stor försörjningsbörda hårt genom en förhöjd uttagningsprocent. Nuvarande system med barnavdrag mildrar dock i väsentlig mån de ogynnsamma verkningarna i detta hänseende och bidrar i sin mån att främja inkomstskattens lämplighet som budgetregulator.

Det nu föreliggande förslaget om barnavdragens slopande skulle emellertid medföra att en förhöjd uttagningsprocent för att täcka ett ökat medelsbehov skulle innebära krav på lika stora bidrag från familjer med många barn som med få barn eller utan barn. Den efter skattens erläggande återstående inkomsten skulle härigenom reduceras på ett synnerligen kännbart sätt för den barnrika familjen, medan denna reducere skulle kännas mindre ju färre personer familjen består av. Propositionens förslag att ersätta barnavdragen med barnbidrag, lika stora för alla, ändrar ingenting i detta förhållande. Särskilda åtgärder för att lindra barnfamiljernas försörjningsbörd t. ex. genom förhöjning av barnbidragen skulle därigenom kännas påkallade men i samma mån öka behovet av skatteinkomster. Inkomstskattens lämplighet som budgetregulator skulle genom barnavdragens slopande följaktligen minskas och åtgärden motverka det av departementschefen uttalade syftet.

Den allvarligaste invändningen mot ett avskaffande av barnavdragen, som vi anse oss böra understryka här, är av principiell natur. Vårt skattesystem är uppbyggt på principen om skatt efter förmåga, som innebär att endast den del av inkomsten, som kan anses ha skattekraft, kan beskattas. Den del av inkomsten, som åtgår för barnens uppehälle, måste anses sakna skattekraft. I det förslag till allmänna barnbidrag, som framlagts av chefen för socialdepartementet, försöker man upprätthålla denna princip genom att barnbidragen föreslagits vara skattefria. Så mycket egendomligare måste det för det allmänna rättsmedvetandet då uppfattas, att den del av kostnaden för barnens uppehälle, som skall bestridas av föräldrarna, icke blott anses äga skattekraft utan t. o. m. anses vara den mest skattekraftiga delen av hela den samlade inkomsten. Mot de nuvarande barnavdragen har den kritiken riktats, att större inkomstagare skulle ha en särskild förmån av barnavdragen. Denna uppfattning kunna vi icke dela. Den skulle ju i samma mån gälla alla andra tillåtna avdrag.

På grund av de allvarliga erinringar som från remissmyndigheternas sida anförts ur principiell synpunkt mot barnavdragens avskaffande och av vad ovan anförts finna vi det riktigast att även i denna del Kungl. Maj:ts förslag blir föremål för förnyat övervägande. Emellertid vilja vi framhålla, att det mycket väl går att genomföra ett tillfredsställande system för barnbidrag, med bibehållande av barnavdragen, därest barnbidragen reduceras vid stigande inkomster.

Ytterligare vilja vi i detta sammanhang framhålla att frågan om ortsavdragen för familjer och ensamstående kräver förnyade överväganden även med avseende på spörsmålet huruvida de böra vara dyrortsgraderade eller icke. Detta är en fråga som angår icke endast statsbeskattningen utan även kommunalbeskattningen. Det är enligt givna direktiv föremål för utredning av 1944 års allmänna skattekommitté. Vidare förtjänar framhållas, att det ägnats uppmärksamhet även i två reservationer till statsskatteberedningens betänkande, avgivna av hrr Sundén och Rubbestad. Den förre intog den ståndpunkten att det syntes honom i hög grad tveksamt, huruvida graderingen efter dyrort borde bibehållas, såvitt gäller ortsavdragen för familjer och ensamstående. Herr Sundén framhöll därvid, att en

påtaglig tendens till minskning av skiljaktigheterna i levnadskostnader mellan olika orter gjorde sig gällande. Om denna tendens i fortsättningen framträdde i samma grad som hittills eller med stigande styrka, borde enligt reservantens mening tiden snart vara mogen att släppa dyrortsgraderingen av ortsavdragen. Enligt vår uppfattning är denna fråga av väsentlig betydelse för en rättvis avvägning av skattebördorna och bör belysas på ett klarare sätt än hittills innan man tillgriper några mera väsentliga omläggningar inom beskattningssystemet.

Förmögenhetsskatten.

Beträffande *förmögenhetsskatten* anför departementschefen (sid. 282) att invändningarna mot förmögenhetsbeskattningen i huvudsak avsett de menliga följder, som skatten skulle ha för sparandet, företagsamheten, risktagandet etc. Problemet gällde skatteprogressionens storlek. Å nästföregående sida i propositionen har emellertid departementschefen såsom förut anmärkts erinrat om att i yttrandena i allmänhet framhållits de skadliga verkningarna av en hög förmögenhetsskatt i *kombination* med den föreslagna inkomstbeskattningen. Problemet gäller i realiteten icke allenast skatteprogressionens storlek i förmögenhetsskatteskalen, utan skatteprogressionens storlek i två progressiva skatter när dessa staplas på varandra. Enligt det föreslagna skattesystemet drabbas ju förmögenheten såsom sådan av en progressiv förmögenhetsskatt och avkastningen därav av en likaledes progressiv inkomstskatt. I vad mån progressiviteten kan genomföras i båda skatteskalorna, när skatterna på detta sätt staplas på varandra, är bl. a. beroende av huruvida dessa samordnas, så att en avvägning av den sammanlagda skattebördan i de individuella fallen kommer till stånd. Som ovan framhållits har någon dylik avvägning icke verkställts.

Denna samordning av skatten å inkomst och skatten å förmögenhet är tydligen ett av de problem, som förutsatts skola undersökas av 1944 års allmänna skattekommitté, då det i direktiven uttalas, att kommittén borde pröva den s. k. marginalbeskattningens storlek och möjliga verkningar *vid skilda inkomsttyper*, den relativa vikt, som tillkommer därvid konstaterade olägenheter samt möjligheterna att råda bot på dessa. Särskild uppmärksamhet borde enligt vad departementschefen i detta sammanhang framhöll ägnas beskattningen av i högre grad riskbärande inkomster samt av riskbärande kapital. Då nu genom framläggandet av de båda skärpta skatteskalorna, för inkomst och för förmögenhet, marginalbeskattningen ytterligare skärpes, särskilt för de högre riskbärande inkomsterna och riskbärande kapital, åberopas såsom stöd för denna skärpning varken någon utredning av nämnda kommitté eller annat utredningsorgan. Departementschefen har dock så sent som den 26 maj 1944 funnit utredning erforderlig rörande den dåvarande marginalbeskattningens storlek och verkningar samt möjligheten att råda bot för därvid konstaterade olägenheter. Och denna skärpning föreslås nu utan hänsyn till ställningstagandet 1944. Vidare anför departementschefen efter

att ha tagit del av remissyttrandena att en viss minskning av den totala beskattningen av större inkomster och förmögenheter kan antagas giva upphov till en relativt sett större ökning av det totala sparandet än en skatteminskning om samma belopp i lägre inkomstskikt. Om en beskattning därför i ett visst läge anses böra utformas huvudsakligen med hänsyn till angelägenheten av att få till stånd en ökad kapitalbildning i samhället, bör, enligt vad departementschefen tillägger, progressionen göras relativt långsam.

Att departementschefen vidhåller skärpningen av progressionen trots att ökad kapitalbildning och sparande under nuvarande förhållanden måste anses vara synnerligen angeläget, motiveras med att möjligheten för genomförandet av den föreslagna skattesänkningen för lägre inkomsttagare och smärre förmögenheter i viss mån vore beroende av en överflyttning av skattebördan till större inkomster och förmögenheter. Såsom härovan ådagalagts är emellertid detta påstående icke riktigt. Något annat skäl för den föreslagna skattesärpningen än önskemålet att genom beskattningen åstadkomma en inkomst- och förmögenhetsutjämning kan därför icke spåras.

Såväl reglerna rörande skattskyldighet för förmögenhet som rörande beräkningen av förmögenhetsskatteunderlaget ha varit föremål för berättigad kritik. Som ovan nämnts har ock omförmälda skattekommitté upptagit reglerna rörande förmögenhetsbeskattningen bland de frågor, kommittén ifrågasatt skola bliva föremål för behandling, och därvid särskilt omnämnt 13 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt. Sistnämnda stadgande, innefattande bestämmelser om skyldighet att i vissa fall erlægga förmögenhetsskatt för tillgångar, till vilka den skattskyldige icke är ägare, återfinnes i huvudsak oförändrat i 7 § förslaget till förordning om statlig förmögenhetsskatt. Att ifrågavarande bestämmelser ansetts vara i behov av omarbetning torde bland annat ha sin grund däri, att de å förmögenheten belöpande skatterna redan enligt gällande skattesystem kunna överstiga avkastningen, om ock detta endast kan förekomma i extrema undantagsfall. Ehuru enligt det föreslagna skattesystemet en dylik inadvertisens ofrtare kommer att inträffa än hittills och en väsentlig höjning av skatten å förmögenhet föreslås, avvaktas icke resultatet av den ifrågasatta utredningen angående dessa beskattningsregler. Och förmögenhetsskatten föreslås skola skärpas, ehuru denna beskattning jämväl på grund av reglerna rörande beräkningen av skatteunderlaget i åtskilliga avseenden verkar orättvist. Sålunda äro de mycket betydande förmögenhetsvärden, rätten till pensionsförmåner på grund av tjänst representerar, icke underkastade förmögenhetsbeskattning. För belysande av storleken av de förmögenheter, varom här är fråga, må nämnas, att det kapitaliserade värdet vid inträdd pensionsålder av en lektor vid allmänt läroverk tillkommande pensionsförmåner för närvarande enligt uppgift uppgår till omkring 130 000 kronor. Vi vända oss icke mot att dessa förmåner äro fria från förmögenhetsskatt men anse konsekvensen kräva, att motsvarande hänsyn i beskattningsavseende skall tagas till förmögenheter, som ligga till grund för ålderdoms- och familjeförsörjning.

Att den av departementschefen förordade reduktionsregeln för förmögenheter med låg avkastning, i motsats till vad för närvarande är fallet, endast föreslås skola gälla i fråga om förmögenheter upp till 100 000 kronor motiveras med den av beredningens majoritet hävdade uppfattningen om förmögenhetsskattens principiella karaktär. Varken i beredningens betänkande eller i förevarande proposition diskuteras beskattningssystemets grundval, dvs. vad som skall utgöra skatte-källa — inkomst eller förmögenhet — och detta vare sig ur principiella eller praktiska synpunkter. På sätt reservanterna inom beredningen framhållit har förmögenheten enligt svensk skatterätt väl varit beskattningsnorm men icke skatte-källa. Det i propositionen framlagda förslaget innebär i detta avseende ett klart avsteg från hittills gällande grunder. Detta betydelsefulla principavgörande förut-sattes enligt förslaget nu skola fastslås i lagstiftningen, icke med stöd av någon objektiv och uttömmande utredning, utan allenast på grundval av finansminis-terns av beredningens majoritet biträdda uppfattning rörande förmögenhetsskat-rens karaktär.

När departementschefen karakteriserar reduktionsregeln såsom en spärregel endast för mera ömmande fall, synes han härigenom vilja giva uttryck för upp-fattningen, att en dylik regel allenast skulle betingas av billighetsskäl. Så är emellertid ingalunda fallet. Enligt förslaget komme de näringsidkare, som inneha produktionstillgångar av olika slag, att under depressionsperioder, då ringa eller ingen avkastning därav erhålles, belastas med oavkortad förmögenhetsskatt. Den på grund av skatteskärpningarna även under de goda åren minskade möjlig-heten till underhåll, förnyelse, modernisering och utökning av dylika tillgångar blir härigenom ytterligare accentuerad. Ur konjunkturutjämningsynpunkt är det emellertid i hög grad önskvärt, att investeringar av ifrågavarande slag uppmunt-ras just under depressionsperioder. Förslaget är i denna del utan tvivel ägnat att motverka strävandena att utjämna konjunkturväxlingarna. Verkningarna ur all-män ekonomisk synpunkt av den föreslagna begränsningen av reduktionsregeln ha emellertid icke gjorts till föremål för någon som helst utredning.

I åtskilliga remissyttranden ha allvarliga erinringar framställts rörande för-slagets hämmande inverkan på företagarnas vilja och möjlighet att utvidga redan bestående företag. Departementschefen avfärdar dessa invändningar med ett på-stående, att det icke gärna kan tänkas, att förmögenhetsskatten skulle föranleda en företagare att avstå från att bygga ut sitt företag genom insättandet av en del av den årliga vinsten i nyinvesteringar, om densamma ger ett tillräckligt över-skott för detta ändamål. Departementschefen bortser därvid från att den del av inkomsten, som företagare enligt de vid näringslivets skattedelegations yttrande fogade beräkningarna efter skatternas erläggande får behålla, så snart ett företag nått en sådan storlek, att det kan betraktas såsom tillhörande de medelstora, är så obetydlig, att föga därav torde återstå för nyinvesteringar. Så som det före-slagna skattesystemet är konstruerat kan en företagare, även om medel finnas tillgängliga för nyinvesteringar, icke gärna förutsättas sträva efter att utvidga företaget utöver den gräns, där marginalsattesatserna för den av företaget här-

flytande inkomsten icke längre tillåta, att rimlig del av inkomsten får behållas. Det ligger närmare till hands, att han använder eventuella överskottsmedel för personlig konsumtion. Den föreslagna kvarlåtenskapsskatten ökar givetvis denna hämmande inverkan på näringslivet av den skärpta årliga beskattningen med minskad produktion och ökad risk för en inflatorisk utveckling till följd.

Beträffande förslagets hämmande inverkan på nyetablering av företag har från näringslivets sida framhållits, att även om nybildning av kapital framdeles alltjämt i viss utsträckning torde förekomma, man likväl icke synes kunna räkna med att detta i större omfattning komme att ställas till förfogande för riskfyllda placeringar i nystartade företag. Den kapitalbildning hos småsparare, som alltjämt kan tänkas förekomma, kan icke tillfredsställa näringslivets kapitalförsörjning bl. a. på grund av reglerna för dylika medels placering. För den industriella utvecklingen är emellertid tillgången på riskvilligt kapital av avgörande betydelse. På sätt i ett av remissyttrandena anförts utgör en sannolik avkastning under normala förhållanden av det egna kapitalet i ett planerat aktiebolag med omkring 10 % ett tämligen tillfredsställande resultat. En person i inkomstläget mellan 10 000 kronor och 20 000 kronor kan emellertid på sätt i berörda yttrande närmare utvecklas genom att riskera sitt kapital för teckning av aktier i ett dylikt bolag allenast påräkna en behållen inkomst därav av på sin höjd omkring 2,5 %.

När det gäller de i remissyttrandena framställda invändningarna mot förslaget, i vad dessa hänföra sig till förslagets skadliga verkningar för vårt näringsliv och den allmänna välfärden, underlåter departementschefen att diskutera den sammanlagda skattebelastning, som enligt förslaget komme att åvila företaget. Belysande för hans argumentering är följande uttalande (sid. 125): "Frågan om den årliga förmögenhetsskattens inverkan på det svenska näringslivet skulle alltså närmast vara frågan om dess betydelse för 7 000 ägare med över 300 000 kronor i förmögenhet".

Uttalandet ger en oriktig bild av den verkliga frågeställningen. Det bygger till en början på den förutsättningen, att den av reservanterna inom beredningen förordade skalan för förmögenhetsskatten ostridigt icke skulle vara ägnad att medföra menliga följder för näringslivet. Att denna utgångspunkt för departementschefens påstående är felaktig framgår av åtskilliga remissyttranden, bland andra det som avgivits av näringslivets skattedelegation (återgivet på sid. 275 i prop.), vari anføres:

"Att vid sidan av den inkomstskatteskala beredningen föreslår i längden uttaga någon årlig förmögenhetsskatt är enligt vår mening knappast möjligt, om man vill undvika en tillbakagång av den ekonomiska utvecklingen i landet. En bestående inkomtsbeskattning av sådan höjd å produktionsmedlens avkastning, som av beredningen föreslås, gör varje ytterligare belastning å dessa produktionsmedel genom en särskild förmögenhetsskatt orimlig.

Om nedsättningen av inkomstskatteskalan bleve så obetydlig, att skattebördan begränsas till den som år 1941 åvilade de skattskyldiga, är det även tvivelaktigt,

huruvida i längden någon förmögenhetsskatt vid sidan därav rimligen kan uttagas.”

Tydligare kan väl knappast utsägas, att avvägningen av förmögenhetsskatten med nödvändighet måste ske i samband med avvägningen av inkomstskatteskalen, dvs. att den sammanlagda skattebörda, som enligt förslaget komme att åvila näringslivet, måste vara avgörande för ståndpunktstagandet.

Vid bedömningen av verkningarna på det svenska näringslivet av den skatte-skärpning, som i propositionen föreslås, skulle det enligt vår mening vittna om ansvarslöshet vid behandlingen av denna för hela folkets välfärd utomordentligt betydelsefulla fråga, om man inskränkte problemställningen till en prövning av frågan om förmögenhetsskattens betydelse för ”7 000 ägare med över 300 000 kronor i förmögenhet”.

Det högsta skattetrycket i världen?

Av den största betydelse, då det gäller att taga ståndpunkt till föreliggande skatteförslag, är däremot en *jämförelse mellan skattetrycket på det svenska näringslivet*, sådant det skulle bli enligt detta förslag, och det *skattetryck, varunder andra länders näringsliv har att arbeta*. Eftersom beredningen icke verkställt någon utredning i berörda avseende utan allenast inskränkt sig till några summariska meddelanden rörande utländsk skattelagstiftning, av vilka inga slutsatser av värde kunde dragas, ha näringslivets organisationer ansett sig nödsakade att föranstalta om den utredning, som innefattas i den vid propositionen fogade, såsom bihang 2 betecknade underdåniga skrivelsen med därtill hörande bilagor. Denna utredning behandlas av departementschefen å sid. 289 och följande.

Riktigheten av den slutsats, vartill organisationerna genom sin utredning kommit, har icke vederlagts. Departementschefens framställning bygger på påståenden, som äro vilseledande och även direkt felaktiga. Sålunda göres gällande, att näringsorganisationernas utredning icke skulle giva en riktig bild av skattetrycket i USA på grund av att i denna utredning icke skulle medräknats några som helst delstatsskatter eller kommunala skatter. Påståendet är emellertid icke riktigt. Alla direkta inkomstskatter till delstat och kommun i staten New York äro där medräknade, vilket kan konstateras genom en även mycket summarisk beräkning.

I propositionen påstås också under hänvisning till ett arbete av W. Schultz om Amerikas finanser, att delstatsskatter och kommunala skatter i USA genomsnittligen skulle uppgå till omkring 10 % av inkomsten, dvs. ungefär lika mycket som i Sverige. Ett närmare studium av den angivna källskriften giver emellertid vid handen, att den där nämnda siffran baserar sig på en utredning, som verkställdes år 1936 och som avsåg att utröna, hur stor del av den enskildes inkomst, som togs i anspråk för samtliga federala, delstatliga och kommunala skatter. Utredningen verkställdes på grundval av en hypotetisk inkomstberäkning, en utgiftsbudget och en förmögenhetsberäkning för varje individ. De skattebelopp, som där redovisas, innefatta icke endast inkomstskatter utan också omsättningskatter,

bensinskatter, rusdrycksskatter och fastighetsskatter. De på varje individ fallande bolags- och varuskatterna ha beräknats på grundval av vissa teoretiska antaganden om skatteövervältring. Utredningen gäller vidare endast delstaterna New York och Illinois. Ovan angivna procentsats för de delstatliga och kommunala skatterna, 10 procent, beräknades på grundval av 1936 års skatter och bestod till övervägande del av indirekta skatter. De direkta inkomstskatterna spelade en synnerligen underordnad roll. Sedan 1936 ha de indirekta skatterna i USA hållit sig tämligen konstanta, medan inkomstnivån stigit oerhört under kriget. Enligt Federal Reserve Bulletin januari 1944 hade delstats- och kommunalskatterna mellan budgetåren 1938/39 och 1943/44 ökat från 8,2 till 9,8 miljarder dollar. Under samma period hade de federala skatterna ökat från 5,5 till 40,8 miljarder dollar. Det sistnämnda budgetåret utgjorde endast omkring 5 procent av dessa, 9,8 miljarder, enskilda personers direkta inkomstskatter till delstat och kommun. Den i propositionen angivna procentsatsen saknar värde såsom en utgångspunkt vid en jämförelse mellan de direkta skatterna i Sverige och USA.

Det framstår såsom anmärkningsvärt, att i propositionen intagits en dylik framställning, vilken måste vilsledda läsaren genom en jämförelse mellan summan av den direkta och indirekta beskattningen i USA med enbart den direkta beskattningen i Sverige, och detta utan att denna egendomliga beräkningsmetod blivit antydd.

Beträffande beskattningen av kapitalinkomster anföres i propositionen, att "jämförelser med länder utan årlig förmögenhetsskatt måste syfta till att få bestämda frågor besvarade, om de skola ha något värde", och därmed göres gällande, att det är meningslöst att jämföra förmögenhetsbeskattningen i Sverige och USA. Det är en mycket "bestämt" formulerad fråga och tillika en synnerligen betydelsefull sådan, som näringsorganisationerna behandla, när de klarlägga, hur mycket av inkomsten som blir över, när såväl inkomst- som förmögenhetsskatt blivit erlagd, och vi hävda, att det allenast genom dylika beräkningar är möjligt att bilda sig en uppfattning om det skattetryck näringsföretagen i de båda ifrågasvarande staterna ha att arbeta under. Det må även understrykas, att behållningen av en kapitalinkomst i USA i alla förmögenhetslägen blir mångdubbelt större än i Sverige, såsom också den i propositionen, sid. 391, intagna tabellen utvisar.

Beträffande förmögenhetsbeskattningen i England har i propositionen utslutande behandlats det självklara förhållandet, att eftersom inkomstskatten är högre i England än i Sverige, kan en inkomsttagare i Sverige också inneha ett visst kapital, innan hans sammanlagda skattebörda uppgår till samma nivå som den skulle gjort i England. Näringsorganisationernas utredning har emellertid också visat, hurusom ett kapital av den storleksordning, som i regel är investerat i ett företag av ej alltför obetydlig omfattning och som är förenat med en för ett sådant företag normal inkomst, drabbas av en avsevärt mycket hårdare skattebelastning i Sverige än i England och hurusom de rena kapitalinkomsterna bli väsentligt hårdare belastade härstädes.

Den kompletterande utredning, varom föranstaltats, bekräftar sålunda riktig-

heten av den slutsats, vartill organisationerna kommit, nämligen att den skattebelastning, som efter genomförandet av beredningens förslag komme att åvila det svenska näringslivet, bleve ännu högre än i de anglosaxiska länderna och sålunda den högsta kända i världen, och denna utredning ådagalägger ytterligare, att så även blir fallet efter genomförandet av de ändringar i beredningens förslag, som i propositionen förordas. Det förtjänar särskilt understrykas, att beräkningarna å sid. 293 utvisa, att jämväl efter dessa ändringar i beredningens förslag de under enskild firma arbetande näringsföretagen med en för vårt land normal storleksordning komme att drabbas av den tyngsta skattebelastningen i världen.

Vid beräkningen av skattetrycket å näringslivet måste emellertid härjämte beaktas, att detta här i landet är i hög grad baserat på aktiebolag, och dessa komme vid jämförelse med de engelska företagen i än sämre ställning än de enskilda firmorna på grund av att de, i motsats till vad fallet är i England m. fl. stater, även drabbas av en konsekvent genomförd dubbelbeskattning. När det nu gäller att åter taga upp den internationella handelskonkurrensen, bli således de företag, vilka såväl i fråga om produktivitet som möjlighet att bereda sysselsättning äro mest representativa för det svenska näringslivet, nödsakade att arbeta under det tyngsta skattetrycket i världen.

Att detta blir fallet, beror icke blott på den föreslagna beskattningen av fysiska personers inkomst och förmögenhet, utan ock till icke ringa del på den höjda bolagsbeskattning, som i propositionen föreslås. När vårt näringsliv före krigsutbrottet arbetade under fri konkurrens med utlandet, utgick den statliga bolagskatten med 12 procent. Då beskattningen höjdes till denna nivå, underströk bevillningsutskottet i sitt av riksdagen godkända betänkande, att bolagsskatten borde göras rörlig för att möjlighet skulle beredas att genom sänkning därav stödja näringslivet under perioder av lågkonjunktur. I den föreliggande propositionen föreslås däremot, att bolagsskatten skall låsas fast vid 40 procent, samtidigt som enbart den skärpta progressiviteten i inkomstskatteskalen och den årliga förmögenhetsskatten ställer näringslivet här i landet i sämre ställning i beskattningshänseende än i andra länder. De svenska företagen — såväl inom den betydelsefulla exportindustrien som inom andra näringsgrenar — komme städse vid uppgörandet av sina tillverkningskalkyler, planeringar av utvidgningar, förbättringar och nytillverkningar att nödgas räkna med skatter, överstigande dem, som utgå i andra länder, för den händelse möjlighet icke finnes att förlägga tillverkningen utomlands. Det är under dessa betingelser, som vårt land skulle nödgas taga upp den väntade hårda internationella konkurrensen med en, särskilt i USA, till höjden av effektivitet uppbyggd produktionsapparat.

På grund av de skäl, som sålunda anförts, bör det föreliggande förslaget till *omläggningen av beskattningen för inkomst och förmögenhet* av fysiska personer av riksdagen avslås.

Beskattningen av juridiska personer.

I fråga om den föreslagna beskattningen av *juridiska personer* må ytterligare framhållas, att av förarbetena till gällande skattelagstiftning framgår, att frågan, huruvida skatten för juridiska personer i sin helhet bör göras rörlig, ganska nyligen efter ingående övervägande besvarats jakande av såväl finansministern som riksdagen. Detta skedde under en tid, då man syftade till en skattesats för bolag och ekonomiska föreningar av endast 11 procent, medan den nu under krigsåren stegrats till 32 procent och enligt förevarande förslag skall höjas ända upp till 40 procent. Mot denna bakgrund ter det sig än märkligare, att finansministern utan ens något försök att bevisa oriktigheten i sin egen och riksdagens tidigare inställning biträder beredningens förslag, att skattesatsen för framtiden fastläses i författningen. Möjligheten att utan författningsändring sänka bolagsskatten under kritiska tider för näringslivet framstår ur ekonomiskt politiska synpunkter angelägnare, ju högre skattesatsen är.

Den uppfattning, varåt finansministern giver uttryck i sitt uttalande, att företagsbeskattningens verkningar på näringslivets utveckling otvivelaktigt äro komplicerade och svåröverskådliga (sid. 249), har förvisso gott stöd i remissyttrandena, vari tämligen samstämmigt uttalas allvarliga betänkligheter mot en ytterligare höjning av bolagsbeskattningen samt tillika understrykes, att verkningarna av en hög bolagsskatt i vissa avseenden äro svåra att överblicka.

Sålunda förklarar Landsorganisationen, att organisationen icke är obekant med de risker för mindre gynnsamma återverkningar på produktionen, som skulle kunna bliva följden av en hög företagsbeskattning. Organisationen anser därför lämpligt att, i avvaktan på erfarenhet om vilka verkningar krigstidens höjda bolagsskatter komma att få under mera normala förhållanden, låta den ordinarie bolagsskatten kvarstå vid nuvarande nivå, men i stället beskatta de taxerade inkomster, som bolagen haft under åren 1945 och 1946, men som på grund av källskattereformen blivit till större delen obeskattade. Att ett sådant förslag har kunnat framföras utgör ett utomordentligt starkt bevis för den påtagliga risk, även Landsorganisationen för sin del finner vara förenad med den föreslagna ytterligare höjningen av bolagsskatten. Och organisationen tillägger till yttermera visso, att andra mindre önskvärda verkningar, som eventuellt skulle kunna mötas genom en lämplig metodik för företagsbeskattningen, icke äro uteslutna, samt slutligen, att hela frågan om denna beskattnings inverkan på produktionen bör göras till föremål för systematiska undersökningar.

Finansministern gör vidare gällande (sid. 247), att vare sig företagsexpansionen försiggår inom gamla storföretag eller inom nya småföretag, kommer den att vara så starkt premierad i förhållande till vinstanvändningen inom icke expanderande företag, att någon oro för näringslivets allmänna framstegstakt icke behöver hysas på grund av den föreslagna höjningen av skatten på aktiebolagens vinster.

Vederhäftigheten av den grundliga undersökning, handelskammaren i Gävle låtit verkställa för belysande av den fondbildning inom fem medelstora företag, som skulle varit möjlig med en skattesats för statsskatten av 40 procent, har veterligen icke blivit av någon ifrågasatt. Det har genom denna utredning fastslagits, att fondbildningen inom företagen under de perioder på 1930-talet, utredningen avser, skulle hava minskat med omkring 50 à 60 procent av den fondbildning, som faktiskt förekommit. Härvid har antagits, att utdelningarna hade minskats i samma proportion som vinsten efter skatter minskats. Men om utgångspunkten däremot varit, att utdelningen per aktie blivit oförändrad, finge man en ännu kraftigare minskning av fondbildningen.

De i remissyttrandena uttalade farhågorna rörande en hög bolagsbeskattnings hämmande verkningar på nyföretagandet avfärdas av finansministern med en hänvisning till att utredning pågår inom 1944 års allmänna skattekommitté rörande sådana justeringar i taxeringslagstiftningen, att dessa verkningar i möjligaste mån elimineras. Finansministern hänvisar även till möjligheten att hålla skattesatsen lägre för aktiebolag, som ännu inte hunnit skapa en reservfond av stadgad minimistorlek.

Med hänsyn till de allvarliga erinringar, som tämligen samstämmigt riktats i de avgivna remissyttrandena mot förslaget om en fast bolagsskatt på 40 procent, det från olika håll vitsordade behovet av ingående utredning rörande bolagsbeskattnings ekonomiska verkningar och de betydelsefulla ändringar i vissa delar av skattelagstiftningen, som, enligt vad finansministern själv vitsordar, torde bliva nödvändiga, om bolagsskatten hålles vid en hög nivå, framstår hans ståndpunkt till den förevarande frågan såsom icke försvarbar. Alla dessa omständigheter tala ju för, att försiktighet bör iakttagas vid en avvägning av bolagsskatten, eftersom verkningarna därav icke äro utredda, och framför allt utgöra samtliga ifrågavarande omständigheter synnerligen starka skäl att icke låsa fast skattesatsen för framtiden.

Vi kunna för vår del icke finna annat än att de skäl, som sålunda tala för bibehållande av riksdagens hittills intagna ståndpunkt i fråga om bolagsskattens rörlighet, väga ojämförligt mycket tyngre än de skäl, som anförts till stöd för den i propositionen hävdade motsatta ståndpunkten — finansministerns uppfattning angående bolagsskattens lämplighet såsom budgetregulator. Vi finna jämväl utomordentligt starka skäl tala mot en ytterligare skärpning av den nuvarande höga bolagsskatten.

Kvarlätenskapsskatten.

Vad slutligen angår *kvarlätenskapsskatten* har skatteberedningen till stöd för denna beskattning i främsta rummet åberopat den motiveringen, att den av beredningen i samma betänkande såsom skäligen angivna förmögenhetsskatten likväl var för låg och att den, som ägde förmögenhet, på grund härav häftade i skuld till det allmänna samt att denna skuld i dödsögonblicket förföll till betalning

med ett fixerat belopp, eller således oberoende av hur många år den uppskjutna förmögenhetsbeskattningen under vederbörandes livstid ackumulerats. Vidare hävdade beredningen bl. a., att en kvarlåtenskapsskatt borde uttagas av den anledningen, att vissa skattskyldiga gjorde sig skyldiga till falskdeklaration beträffande förmögenhetssuppgifterna och att det därför funnes anledning att uttaga ytterligare förmögenhetsskatt i form av kvarlåtenskapsskatt — både av dessa och av de oförvitliga deklaranterna.

I sin motivering för kvarlåtenskapsskatten anför departementschefen inledningsvis i propositionen vid sidan av beredningens argumentering, att arvsbeskattningen icke varit föremål för någon skärpning under kriget och att man avstyrkt kvarlåtenskapsskatten utan att angiva några skäl, varför just arvsbeskattningen skulle undgå varje höjning. Det må till en början konstateras, att detta icke är en hållbar argumentering. Penningvärdesförsämringen under kriget har medfört i stort sett motsvarande höjning av alla sakvärden och därmed å arvslotter. Realtillgångar, som före kriget voro värda 100 000 kronor, äro för närvarande kanske värda 150 000 kronor. En sådan höjning av arvslottens värde med omkring 50 % medför en fördubbling av arvsskatten.

Den otrygghet för förmögenhetsinnehav, som skulle skapas genom införandet av en kvarlåtenskapsskatt, kan icke undgå att få allvarliga verkningar på det ekonomiska livet. Den enligt förslaget skärpta årliga beskattningen i förening med kvarlåtenskapsskatten och arvsskatten kommer, på sätt under remissbehandlingen utretts, ofta att resultera i en konfiskation av vissa i förmögenheten ingående sakvärden, vilket ock av departementschefen har vitsordats. I motsats till vad fallet är i exempelvis England — där det väl finnes en kvarlåtenskapsskatt, men ingen årlig förmögenhetsskatt och en mycket obetydlig arvslottsskatt — saknas enligt förslaget möjlighet att undgå dylik konfiskation genom skattefria gåvor till barn eller andra närstående. Att denna konfiskation icke sker i huvudsakligt syfte att skaffa staten inkomster utan för att åstadkomma en förmögenhetsutjämning har av departementschefen tidigare uttryckligen utsagts. Icke minst på grund av sistnämnda förhållande skulle tilliten till rättssäkerheten här i landet genom antagande av föreliggande förslag, att till övriga höga förmögenhetsskatter foga jämväl den föreslagna kvarlåtenskapsskatten, allvarligt rubbas, vilket uppenbarligen komme att medföra skadliga verkningar för det ekonomiska framåtskridandet. Dessa farhågor kunna av skäl som ovan anförts icke avfärdas med en hänvisning till att kvarlåtenskapsskatt även förekommer i andra länder.

Departementschefens uttalande, att genomförandet av en kvarlåtenskapsbeskattning är en statsfinansiell nödvändighet för de av honom avsedda lättnaderna i beskattningen för de lägre inkomsttagarna, har i avsnittet om de statsfinansiella beräkningarna ovan visats icke hållbart. Såsom ytterligare en omständighet, vilken skulle tala för införandet av en kvarlåtenskapsskatt, anför departementschefen, att arvslottens storlek icke alltid utgör uttryck för mottagarens skatteförmåga. Det är riktigt, att så understundom är fallet och att arvslottsbeskattningen sålunda icke alltid står i överensstämmelse med principen om skatteförmåga, men

denna omständighet utgör icke skälig anledning att erkänna företräde åt kvarlåtenskapsskatten, vilken är så utformad, att den konsekvent sätter skatteförmågeprincipen ur kraft.

I anledning av invändningen, att kvarlåtenskapsskattens belopp icke röner inverkan av antalet barn eller andra delägare i dödsboet och sålunda frångår principen om skatt efter förmåga, anför departementschefen, att "det synes vara en alltför teoretisk konstruktion" att på grund härav anse denna beskattningsform innebära en orättvisa mot barnrika familjer.

I syfte att förringa betydelsen av kvarlåtenskapsskattens orättvisa belastning av barnrika familjer anför departementschefen, att man lika väl kunde hävda — såsom även statskontoret gjort — att också den årliga förmögenhetsskatten skulle graderas med hänsyn till antalet barn. Det må i anledning härav erinras om att en sådan gradering av den förmögenhetsskatt, som ingår i den kombinerade inkomst- och förmögenhetsskatten, hittills ägt rum, i det att barnavdragen avräknats från det taxerade beloppet, vari 1/100 av förmögenhet ingått. Veterligen har det aldrig ifrågasatts, att denna gradering varit omotiverad. Enligt vår mening kunna goda skäl anföras för att denna hittills tillämpade gradering på ett eller annat sätt även finge komma till uttryck vid fastställandet av den fristående årliga förmögenhetsskatten. De betänkligheter, som möta mot en sådan anordning, grunda sig ingalunda på att denna vore principiellt obefogad, utan därpå, att i ett system med fristående förmögenhetsskatt en dylik gradering utan tvivel bleve förenad med betydande taxeringstekniska svårigheter. Den omständigheten, att den årliga förmögenhetsskatten icke är graderad med hänsyn till barnantalet, utgör ett synnerligen starkt skäl för att åtminstone den förmögenhetsskatt, som uttages i samband med dödsfall, blir föremål för en sådan gradering och icke uttages i form av samlad kvarlåtenskapsskatt.

Departementschefen anför vidare, att de anglosaxiska länder, där kvarlåtenskapsskatt antingen är den nästan enda formen eller där den på olika sätt kombineras med arvslottbeskattning, knappast torde kunna anses vara på beskattningsområdet primitiva och att någon mera uppmärksammas kritik mot kvarlåtenskapsskatten för dess brist på rättvisa i dessa länder icke tycks ha låtit höra sig. Att kvarlåtenskapsskatten finnes i länder, som sakna årlig förmögenhetsskatt, kan icke rimligen åberopas såsom skäl för att införliva den i vårt skattesystem, sådant det enligt förslaget i övrigt skulle bliva, inrymmande både en årlig förmögenhetsskatt och en arvslottsskatt.

I den vid propositionen fogade utredningen om skatten å kvarlåtenskap i olika länder göres gällande, att kvarlåtenskapsskatt i Sverige utgår endast på hälften av behållningen av dödsboet på grund av att efterlevande make erhåller återstoden i giftorättsandel. En förmögenhet skulle således alltid överföras från föräldrarna till barnen i två etapper och skattesatsen vid varje dödsfall vara den som gäller för en hälften så stor förmögenhet. I de anglosaxiska länderna däremot skulle kvarlåtenskapsskatten alltid träffa hela förmögenheten i ett sammanhang. Detta är en oriktig framställning.

Vad påståendet beträffande förhållandena i Sverige angår, vilja vi endast hänvisa till statsskatteberedningens betänkande, sid. 434—435. Därav framgår, att det år 1944 i dödsbon med en behållning av minst 100 000 kronor — och det är ju huvudsakligen i fråga om dessa som kvarlätenskapsskatten blir av någon betydelse — fanns en sammanlagd kvarlätenskapssumma av 242 miljoner kronor. Därav utgjorde efterlevande makars giftorättsandelar endast 57 miljoner kronor. Om man fördubblar denna summa, dvs. ökar den med vad som utgjorde de avlidna makarnas giftorättsegendom, visar det sig, att över hälften av nämnda års kvarlätenskapssumma eller 128 miljoner kronor utgjordes av egendom, vari giftorätt ej ägde rum. Man kan således icke bortse från att det här i landet finnes äktenskapsförord och ogifta personer, som efterlämna arv. De förhållanden, som i propositionen undantagslöst angivas gälla, synas föreligga till allenast omkring 50 %. Säkerligen innehavas också vid lagens ikraftträdande ett avsevärt antal förmögenheter av änklings och änkor.

Beträffande de anglosaxiska länderna är det visserligen riktigt, att där i allmänhet icke finnes en egendomsfördelning mellan makarna, som juridiskt motsvarar vårt giftorättssystem. I praktiken äro emellertid förhållandena där icke så olika mot våra. Det är där regel, att egendomen är fördelad mellan makarna såsom vad vi skulle kalla enskild egendom. Då den ena maken avlider, inräknas således icke den efterlevandes förmögenhet i den avlidnes kvarlätenskap. Om båda makarna äro lika "förmögna", inträder sålunda automatiskt samma beräkning av kvarlätenskapsskatten som giftorättssystemet medför i Sverige. Det är således enligt vår uppfattning betydligt mera rättvisande att verkställa en jämförelse med anlitan av de beräkningsmetoder, som begagnats i näringsorganisationernas utredning, än enligt vad som skett i propositionen.

Framför allt bör i detta sammanhang avseende fästas vid det av oss tidigare omnämnda förhållandet, att det i England icke finnes någon som helst begränsning i äkta makars rätt att skattefritt överföra egendom till barn och givetvis ej heller till varandra. I USA finnes visserligen en gåvoskatt, men denna är betydligt mindre än den där gällande arvsskatten och självfallet också mycket mindre än gåvoskatten i Sverige.

I förevarande avsnitt i propositionen anföres (sid. 352): "Slutligen har i fråga om den engelska beskattningen anmärkts, att gåvor givna under de sista fem åren före dödsfallet visserligen räknas in i dödsboet och beskattas — i det svenska förslaget är tidsgränsen satt till tio år — men att gåvoskatt i övrigt inte förekommer, och att detta skulle leda till att skatten i stor utsträckning undviks genom gåvor." Här har använts en sådan formulering, att läsaren bibringas den uppfattningen, att den enda skillnaden i den skatterättsliga behandlingen av gåvor i de båda länderna är, att medan i England gåvan inräknas i dödsboet och drabbas av kvarlätenskapsskatt, om den skett under de sista fem åren före dödsfallet, enahanda beskattningseffekt i Sverige endast skulle inträda under förutsättning, att gåvan skett inom 10 år före dödsfallet, *men att den skatterättsliga behandlingen av gåvor i övrigt skulle vara likartad i de båda länderna*. Detta är

ingalunda fallet. I England kan en person skattefritt överlämna egendom till obegränsat värde till sina barn eller andra under förutsättning allenast, att gåvan fullbordats mer än 5 år före dödsfallet. Enligt det föreliggande förslaget skall gåva till barn eller närmaste arvinge beskattas efter den skattesats, som gäller för högsta skiktet av givarens förmögenhet, således principiellt som om gåvan inräknades i dödsboet — vare sig gåvan sker 2, 5, 10, 15 eller 50 år före dödsfallet. Denna hårdare beskattning av gåvor i Sverige är givetvis av utomordentligt stor betydelse, då det gäller att bedöma verkningarna av kvarlåtenskapsskatten i de båda länderna. Rättsverkningarna av de båda tidsgränserna å 5, respektive 10 år äro på intet sätt jämförbara.

Det framhålles vidare i propositionen, att man icke kan bedöma, i vilken utsträckning kvarlåtenskapsskatten i England undvikas genom gåvor, men att dennas effektivitet kan bedömas efter den avkastning skatten lämnar. Som grund för detta uttalande nämnes, att kvarlåtenskapsskatten nu beräknas giva 140 milj. pund eller omkring 10 % av hela inkomstskatten för enskilda personer och bolag, medan "den svenska skatten skulle ge sammanlagt kanske 80 milj. kronor eller knappt 5 % av den årliga inkomstskatten". Detta beror ju helt enkelt på att det i England finnes så avsevärt många flera och större förmögenheter än i Sverige och att relationen mellan inkomstskatteunderlaget och de större förmögenheterna är så olikartad i de båda länderna. Vare sig kvarlåtenskapsskatten i England avkastar det ena eller andra beloppet står det fast, att den engelska skattelagstiftningen i motsats till föreliggande förslag icke fräntager medborgaren rätten att utan därav föranledd straffbeskattning bortgiva egendom till sina barn eller andra och att gåvan allenast medför skatteeffekt under förutsättning, att givaren avlider inom 5 år därefter.

En av anledningarna till de betänkligheter, som i remissyttrandena kommit till uttryck mot den föreslagna kvarlåtenskapsskatten, är just denna mot rättsmedvetandet stridande uppfattning, att varje gåva till barn eller annan bröstarvinge är att anse såsom illojal.

Det är emellertid icke allenast eller ens huvudsakligen som kritiken mot förevarande förslag varit av rättslig natur. Samma tyngd hava de erinringar mot förslaget, som grunda sig på de skadliga verkningar, detsamma visats komma att medföra, icke blott å det ekonomiska, utan jämväl å det kommunala området och för samhällslivet i dess helhet.

Att införandet av en kvarlåtenskapsskatt måste komma att medföra betydande ekonomiska svårigheter, när det gäller för arvingarna att fortsätta den verksamhet, som bedrivits av arvlåtaren, är otvetydigt. I ett stort antal fall kommer det helt enkelt att bli omöjligt för barnen att vidare driva den rörelse, som gått i arv. Detta gäller familjeföretag inom handeln och industrien samt i synnerhet inom jordbruket. Den som genom arv tillträder ett sådant företag eller ett jordbruk, kommer genom arvs- och kvarlåtenskapsskatten redan från början att belastas med bördor som kraftigt minska lönsamheten och i många fall rent av omöjliggöra ett fullföljande av det arbete som utförts av föräldrarna. För en jordbru-

kare gör sig detta särskilt kännbart, eftersom han i regel måste utlösa sina syskon då han tillträder familjegården.

För att få en riktig bild av de sammanlagda verkningarna av kvarlåtenskaps- och arvslottsbekattningen måste undersökas, hur stor den genomsnittliga skatteprocenten blir i förhållande till den av skatterna drabbade arvfallna egendomen. Detta har underlåtits i propositionen. Därvid visar det sig, att staten skulle komma att indraga över 1/5 av den årligen arvfallna egendomen av förmögenheter, överstigande 30 000 kronor. Detta måste givetvis ha synnerligen stor betydelse för samhällets ekonomiska struktur, och verkningarna därav kunna på grund av det bristfälliga utredningsmaterialet f. n. icke ens tillnärmelsevis överskådas. Outredda äro även statens förvaltningsmässiga möjligheter. Det är ju att märka, att kvarlåtenskapsskatten skall kunna gäldas i bl. a. såväl börsnoterade som onoterade aktier. Hur skall staten effektivt kunna sköta sina minoritetsintressen i diverse bolag av olika slag? Denna fråga torde vara så komplicerad, att någon hållbar bedömning därav f. n. torde vara omöjlig att ernå.

Dessutom är att märka, att kvarlåtenskapsskatten jämväl skulle komma att drabba viss utländsk egendom jämlikt 4 § arvsskatteförordningen. Detta gäller icke endast utländsk egendom här i Sverige utan även sådan egendom i utlandet, som efterlämnats av utländsk medborgare, som vid sin död varit bosatt här i riket. Att detta i stor utsträckning kommer att förhindra för landet nyttiga placeringar av utländskt kapital här i riket torde stå fullt klart. Denna sida av saken har icke heller belysts vare sig i betänkandet eller i propositionen.

Ur konstitutionell synpunkt ger förslaget om kvarlåtenskapsskatt i två hänseenden anledning till erinringar.

För det första kan det icke vara riktigt, att frågan behandlas i den för beviljningar stadgade ordningen. Det är särskilt tre omständigheter, som föra detta förslag utom beviljningarnas ram. Skatten kan ej sägas på det sätt, RF § 59 avser, vara ägnad att "fylla vad staten kan erfordra". Syftet måste sägas vara att åstadkomma en förmögenhetsutjämning. På ett helt annat sätt, än tidigare förekommit, riktar sig slutligen kvarlåtenskapsskatten mot förmögenheten, ej mot inkomsten.

Det är sant, att förut tagits mindre steg i här antydd riktning. Men detta kan ej vara avgörande. Avstegens räckvidd måste fälla utslaget. Någonstädes går gränsen mellan beskattning och konfiskation. Och att denna gräns i och med förslaget om kvarlåtenskapsskatt överskrides, synes oss vid jämförelse med RF § 87 (om allmän civillag) uppenbart. Det kan icke vara rimligt, att varje liten fråga inom civillagens område behandlas i den särskilda ordning som gäller för sådana frågor, medan man samtidigt på beviljningsvägen omintetgör den äganderätt som civillagen skall trygga och som nästan i allo utgör dess grundval. Det är icke rimligt, att det uppenbara syftet att i mycket väsentlig mån kringskära arvsrätten fullföljes i annan ordning än den som gäller för ändring i ärvdabalken. Genom att behandlas i lagstiftningsväg, särskilt genom den därtill hörande lagrådsbehandlingen, blir förslaget om kvarlåtenskapsskatt och den rättsåskåd-

ning, på vilken det bygger, belyst från de rätta synpunkterna, i sitt ofrånkomliga sammanhang med det komplex av rättsregler som i övrigt bestämmer äganderättens innebörd och begränsningar.

För det andra vilja vi med utgångspunkt från den här hävdade uppfattningen, att kvarlåtenskapsskatten i själva verket innebär ett "avhändande av gods", som ej faller inom beskattningens ram, allvarligt ifrågasätta, huruvida den stämmer överens med regeringsformens regel, att sådant avhändande ej må av Konungen företagas "utan rannsaking och dom i den ordning Sveriges lag och laga stadgar föreskriva". Olika meningar hava yppats om detta grundlagsbuds innebörd och räckvidd — något som med hänsyn till dess ålderdomliga karaktär är helt naturligt. Så t. ex. har hävdats, att det förbjuder varje tvångsavhändelse som sker utan ersättning och som icke heller utgör påföljd av brottslig gärning. Andra hava hävdats, att i varje fall det nu föreliggande förslaget "icke överensstämmer med de fordringar på en rättfärdig likformighet som kommit till uttryck i RF § 16". De finnas också, som utan att hävda förslagets direkta grundlagsstridighet anse det stridande mot grunderna för regeringsformen eller mot dess anda. Erinras bör också, att det hitintills, med eller utan stöd i regeringsformen, ansetts vara en för det svenska rättssamhället grundläggande princip, att medborgarnas egendom är tryggad och att staten endast mot ersättning äger förfoga däröver. I ett 1941 avgivet kommittébetänkande föreslogs inskrivande i regeringsformen § 16 av en regel av sådant innehåll, men det anmärktes därvid, att denna rättsgrund-sats redan hörde till "grundvalarna för det svenska statsskicket och det svenska rättssamhället över huvud". Vad här anförts synes oss redan i och för sig utgöra avgörande skäl mot att företaga det stora ingrepp i äganderätten som kvarlåtenskapsskatten innebär. Vi kunna icke underlåta att anmärka, att om riksdagen, utan hänsyn till RF § 16 och till en hittills allmänt omfattad, delvis på nämnda grundlagsbud vilande rättsuppfattning, tager detta steg, därmed ett mycket betänkligt prejudikat till rättssäkerhetens undergrävande skapas. Det är svårt att bedöma, vilka andra ingrepp i äganderätten som framdeles kunna komma att med lika goda skäl företagas. I varje fall bör förslaget om kvarlåtenskapsskatt prövas i den ordning, som stadgas för allmän civillag.

Då den kritik, som sålunda i olika avseenden riktats mot förslaget om införande av kvarlåtenskapsskatt, icke med sakskalet kunnat gendrivas, hemställes, att riksdagen ej heller måtte finna skäl bifalla propositionen i denna del.

Förslag till provisorisk skattelättnad.

Med hänsyn till vad härovan anförts anse vi starka skäl tala för att de i propositionen framlagda förslagen icke läggas till grund för utformningen av beskattningen utan att hela frågan göres till föremål för förnyad utredning. Därvid bör uppmärksamheten speciellt inriktas på spørsmålet om beskattningens inverkan på det ekonomiska livet i vårt land, på arbetsamheten, företagsamheten

och sparandet. I synnerhet är det av vikt att få en klarare bild av beskattningens inverkan på möjligheterna att starta och utveckla ny företagsamhet samt att höja produktiviteten.

Vissa praktiska administrativa skäl tala också för ett uppskov med reformen. Enligt förslaget skulle förordningarna om statlig inkomstskatt samt om statlig förmögenhetsskatt tillämpas från och med 1948 års ingång vid uttagande av preliminär skatt enligt det nya uppbördssystemet. Det kan — såsom också framhållits från sakkunnigt håll, bland annat av statskontoret — ifrågasättas, huruvida så verkligen kan ske. Därvid förutsättes bland annat, förutom vissa ändringar av uppbördsförordningen, en genomgripande omarbetning av skattetablellerna. Det kan befaras, att detta icke medhinner i sådan tid, att ändringarna kunna tillämpas i fråga om preliminärskatten år 1948.

Myndigheterna ha under 1946 och alltjämt under 1947 utsatts för en oerhörd arbetsbelastning för att genomföra omläggningen av mantalsskrivningen samt det nya källskattesystemet. De torde vara i behov av att åtminstone under ett år ytterligare få arbeta med det gällande systemet utan så genomgripande ändringar därav, som Kungl. Maj:ts förslag skulle innebära.

Den ståndpunkt som således av oss intagits till det nu föreliggande förslaget innebär icke ett avvisande av de fullt befogade kraven på en omedelbar lättnad i det synnerligen hårda skattetryck, som fortfarande består sedan krigsåren. En sådan lindring måste nu komma till stånd särskilt för skattebetalare med mindre och medelstora inkomster och i synnerhet för barnfamiljerna, vilkas svårigheter ökats till följd av den fortgående penningvärdesförsämringen. Alla skäl tala emellertid för att skattelättnaden bör tillsvidare genomföras inom den nuvarande beskattningens ram under iakttagande av nu nämnda synpunkter och på ett administrativt så enkelt sätt som möjligt.

Den närmast till hands liggande lösningen är följande. För år 1948 påföres varje skattebetalare inkomst- och förmögenhetsskatt samt värnskatt m. m. enligt nu gällande skattelagstiftning. Från summan av de olika statsskatterna göres därefter å varje debetsedel ett avdrag för *provisorisk skattelättnad*, vilket bestämmes till visst belopp för familjer och till visst mindre belopp för ensamstående. På så sätt vinnes syftet att låta skattelättnaden komma främst de mindre inkomsttagarna till godo, varjämte särskild hänsyn kan tagas till familjernas behov av stöd i nu rådande ekonomiska läge. En sådan anordning synes medföra betydligt mindre svårigheter vid tillämpningen än enligt Kungl. Maj:ts förslag.

Vad angår storleken av den provisoriska skattelättnaden vilja vi föreslå ett skatteavdrag för familjer å 200 kronor och för ensamstående å 130 kronor. I förhållande till den beräknade inkomst- och förmögenhetsskatten samt värnskatten på grund av nu gällande lagstiftning skulle enligt detta förslag en minskning i statsintäkterna ske med högst 340 milj. kronor, en skattelättnad som enligt vad av oss förut anförts rörande statsfinanserna väl låter sig genomföra.

Huru dessa skattelindringar skulle gestalta sig för enskilda inkomsttagare framgår av de vid denna motion fogade tabellerna, i vilka jämförelse kan göras med

skattelättnaderna enligt propositionens förslag. Därvid är dock att beakta, att de i tabellerna angivna siffrorna såvitt angår familjer avse sådana utan barn. Eftersom enligt vårt förslag barnavdragen skola bibehållas oförändrade skulle vårt förslag för barnfamiljerna visa sig vara betydligt gynnsammare i förhållande till propositionens förslag än som framgår av tabellerna. Såsom en av fördelarna med detta förslag betrakta vi att man undviker skattehöjningar för familjer med barn.

På grund av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte:

1. avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 212 med förslag till ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.,
2. i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förnyad och allsidig utredning rörande den direkta statsbeskattningen, därvid här ovan angivna synpunkter böra vinna beaktande, samt
3. i avvaktan på sådan utredning besluta att från och med den 1 januari 1948 en provisorisk skattelättnad skall medgivas familjer med 200 kronor och ensamstående med 130 kronor genom avdrag enligt i motionen skisserat system å inkomst- och förmögenhetsskatt samt värnskatt jämlikt nu gällande grunder.

Stockholm den 10 maj 1947.

Fritiof Domö.

J. B. Johansson.

K. G. Ewerlöf.

Axel Mannerskantz.

Georg Andréén.

Ebon Andersson.

Jämförelse mellan skattelättnaderna enligt å ena sidan propositionens förslag och å andra sidan ett provisoriskt skatteavdrag enligt motionens förslag.

Ortsgrupp I.

Inkomst kr.	Familjer			Ensamstående		
	Nuv. sk. kr.	Prop. kr.	Skillnad Motionen kr.	Nuv. sk. kr.	Prop. kr.	Skillnad Motionen kr.
600	—	—	—	—	—	—
1 000	—	—	—	19	— 19	— 19
1 500	14	— 14	— 14	59	— 59	— 59
2 000	42	— 42	— 42	121	— 96	— 121
2 500	71	— 71	— 71	179	— 109	— 130
3 000	124	— 97	— 124	236	— 111	— 130
3 500	181	— 109	— 181	293	— 114	— 130
4 000	238	— 120	— 200	351	— 110	— 130
4 500	296	— 128	— 200	413	— 107	— 130
5 000	353	— 135	— 200	482	— 104	— 130
6 000	485	— 159	— 200	625	— 88	— 130
7 000	622	— 170	— 200	776	— 66	— 130
8 000	759	— 166	— 200	941	— 47	— 130
10 000	1 065	— 173	— 200	1 304	— 6	— 130
12 000	1 408	— 184	— 200	1 736	+ 18	— 130
15 000	2 030	— 223	— 200	2 479	— 15	— 130
20 000	3 288	— 196	— 200	3 871	+ 97	— 130
25 000	4 762	— 64	— 200	5 345	+ 345	— 130

Ortsgrupp II.

Inkomst kr.	Familjer			Ensamstående		
	Nuv. sk. kr.	Prop. kr.	Skillnad Motionen kr.	Nuv. sk. kr.	Prop. kr.	Skillnad Motionen kr.
600	—	—	—	—	—	—
1 000	—	—	—	14	— 14	— 14
1 500	10	— 10	— 10	50	— 50	— 50
2 000	38	— 38	— 38	107	— 92	— 107
2 500	66	— 66	— 66	171	— 111	— 130
3 000	110	— 95	— 110	228	— 121	— 130
3 500	167	— 107	— 167	286	— 119	— 130
4 000	224	— 119	— 200	343	— 115	— 130
4 500	282	— 127	— 200	404	— 110	— 130
5 000	339	— 134	— 200	472	— 108	— 130
6 000	468	— 156	— 200	614	— 95	— 130
7 000	605	— 170	— 200	765	— 68	— 130
8 000	742	— 168	— 200	929	— 45	— 130

Inkomst kr.	Familjer			Ensamstående		
	Nuv. sk. kr.	Prop. kr.	Motionen kr.	Nuv. sk. kr.	Prop. kr.	Motionen kr.
10 000	1 046	- 175	- 200	1 290	- 0	- 130
12 000	1 385	- 185	- 200	1 719	+ 35	- 130
15 000	2 004	- 226	- 200	2 460	+ 4	- 130
20 000	3 252	- 198	- 200	3 871	+ 97	- 130
25 000	4 726	- 74	- 200	5 345	+ 345	- 130

Ortsgrupp III.

Inkomst kr.	Familjer			Ensamstående		
	Nuv. sk. kr.	Prop. kr.	Motionen kr.	Nuv. sk. kr.	Prop. kr.	Motionen kr.
600	—	—	—	—	—	—
1 000	—	—	—	10	- 10	- 10
1 500	8	- 8	- 8	43	- 43	- 43
2 000	33	- 33	- 33	93	- 87	- 93
2 500	62	- 62	- 62	162	- 111	- 130
3 000	96	- 92	- 96	222	- 126	- 130
3 500	153	- 104	- 153	279	- 124	- 130
4 000	210	- 116	- 200	337	- 121	- 130
4 500	268	- 125	- 200	396	- 114	- 130
5 000	325	- 133	- 200	465	- 114	- 130
6 000	451	- 152	- 200	605	- 95	- 130
7 000	588	- 168	- 200	756	- 68	- 130
8 000	726	- 170	- 200	918	- 45	- 130
10 000	1 026	- 175	- 200	1 278	+ 4	- 130
12 000	1 363	- 185	- 200	1 705	+ 51	- 130
15 000	1 978	- 226	- 200	2 445	+ 22	- 130
20 000	3 216	- 198	- 200	3 875	+ 97	- 130
25 000	4 690	- 78	- 200	5 348	+ 346	- 130

Ortsgrupp IV.

Inkomst kr.	Familjer			Ensamstående		
	Nuv. sk. kr.	Prop. kr.	Motionen kr.	Nuv. sk. kr.	Prop. kr.	Motionen kr.
600	—	—	—	—	—	—
1 000	—	—	—	8	- 8	- 8
1 500	5	- 5	- 5	38	- 38	- 38
2 000	28	- 28	- 28	82	- 82	- 82
2 500	57	- 57	- 57	148	- 106	- 130
3 000	85	- 85	- 85	215	- 128	- 130
3 500	138	- 102	- 138	273	- 130	- 130
4 000	195	- 114	- 195	330	- 125	- 130
4 500	252	- 124	- 200	389	- 119	- 130
5 000	310	- 132	- 200	457	- 119	- 130

Inkomst kr.	Familjer			Ensamstående		
	Nuv. sk. kr.	Skillnad		Nuv. sk. kr.	Skillnad	
		Prop. kr.	Motionen kr.		Prop. kr.	Motionen kr.
6 000	433	- 150	- 200	596	- 97	- 130
7 000	570	- 169	- 200	747	- 71	- 130
8 000	707	- 171	- 200	907	- 45	- 130
10 000	1 005	- 177	- 200	1 266	+ 10	- 130
12 000	1 339	- 187	- 200	1 691	+ 65	- 130
15 000	1 950	- 230	- 200	2 429	+ 41	- 130
20 000	3 177	- 200	- 200	3 878	+ 97	- 130
25 000	4 651	- 85	- 200	5 352	+ 346	- 130

Ortsgrupp V.

Inkomst kr.	Familjer			Ensamstående		
	Nuv. sk. kr.	Skillnad		Nuv. sk. kr.	Skillnad	
		Prop. kr.	Motionen kr.		Prop. kr.	Motionen kr.
600	—	—	—	—	—	—
1 000	—	—	—	—	—	—
1 500	5	- 5	- 5	31	- 31	- 31
2 000	24	- 24	- 24	71	- 71	- 71
2 500	52	- 52	- 52	134	- 102	- 130
3 000	82	- 82	- 82	203	- 126	- 130
3 500	124	- 99	- 124	265	- 135	- 130
4 000	181	- 111	- 181	323	- 132	- 130
4 500	238	- 121	- 200	380	- 122	- 130
5 000	296	- 130	- 200	448	- 123	- 130
6 000	416	- 146	- 200	585	- 102	- 130
7 000	553	- 167	- 200	736	- 72	- 130
8 000	691	- 173	- 200	895	- 46	- 130
10 000	986	- 178	- 200	1 252	+ 14	- 130
12 000	1 317	- 185	- 200	1 674	+ 75	- 130
15 000	1 924	- 230	- 200	2 411	+ 59	- 130
20 000	3 141	- 199	- 200	3 878	+ 97	- 130
25 000	4 615	- 89	- 200	5 352	+ 346	- 130